ſolum Chriſtum, ex Adam derivati, peccatum originale ex Adam contrahunt. Alioquin non omnes indigerent redemptione, quæ eſt per Chriſtum, quod eſt erroneum, 12. *q.* 81. 3. *c.* princ.

174 Ideo non ſecundum fidem catholicam, ſed erroneum eſt dicere quod aliquis præter ſolum Chriſtum, fuerit ſine peccato originali, 12. *q.* 71. 3. *c.* & 3. *q.* 27. 2. *c. ad* 2.

175 Nec poteſt eſſe in aliquo cum veniali, ſine peccato mortali, 12. *q.* 89. 6. *o.* & 3. *q.* 90. 4. *ad* 3.

176 Infectio ejus nullo modo cauſatur à Deo; ſed ex ſolo peccato Adæ, per carnalem generationem, 12. *q.* 83. 1. *ad* 4.

177 Quoad culpam, eſt à patre; ſed quoad pœnalitates eſt à matre, 3. *q.* 70. 2. *ad* 4.

178 Habet duplicem proceſſum, ſcil. á carne ad animam, ſecundum ordinem generationis; & ab eſſentia animæ ad potentias ejus, ſecundum ordinem naturæ, 12. *queſt.* 83. 3. *ad* 2.

179 Cauſa peccati orrginalis eſt tantum una, ſcil. privatio originalis juſtitiæ, 12. *queſt.* 82. 2. *c.*

180 Libido habitualis, ſcil. fomes, eſt cauſa peccati originalis; non autem libido actualis, ſed eſt ſignum habitualis, 12. *q.* 82. 4. *ad* 3.

181 Perſona primo, ideſt in Adam, infecit naturam peccato originali; ſed in aliis hominibus eſt é converſo, 3. *q.* 8. 5. *ad* 1.

182 Perſona primo infecit naturam per peccatum originale. Secundo, natura infecit perſonam. Sed Chriſtus primo reparat perſonam, ſecundo naturam, 3. *q.* 69. 3. *ad* 3.

183 Peccatum originale corrumpit naturam, quantum ad id quod naturæ eſt; alia vero peccata, quantum ad id ſolum quod perſonæ eſt, 12. *q.* 81. 2. *c. ad* 3.

184 Adveniente gratia tranſit reatu, & manet actu quoad fomitem, 12. *q.* 74. 3. *ad* 2. item *q.* 81. 3. *ad* 2.

185 Eſt minus voluntarium quocumque peccato actuali, 3. q. 1. 4. *c.*

186 Peccatum originale reſpectu naturæ eſt gravius veniali, ſed reſpectu perſonę eſt é converſo, 3. *q.* 1. 4. *c. ad* 1.

187 Peccatum veniale dicitur tripliciter, ſcil. ex cauſa, eventu, & genere, 12. *q.* 77. 8. *ad* 1. & *q.* 88. 2. *o.*

188 Peccatum dicitur veniale ex cauſa, ſecundum quod privat vel diminuit voluntarium per ignorantiam vel impotentiam, 12. *q.* 77. 8. *ad* 1. item *q.* 88. 2. *c.*

189 Non habet ſimpliciter & perfecte rationem peccati, ſed eſt quaſi diſpoſitio ad illud, 12. *q.* 88. 1. *ad* 1.

190 Et contingit ex corruptione fomitis, 12. *q.* 89. 3. *c.*

191 Et contingit ſemper vel propter imperfectionem actus, vel propter inordinationem circa ea quæ ſunt ad finem, & utrumque propter defectum ordinis, 12. *q.* 72. 5. *c.* & *q.* 87. 2. 3. *o.* & *q.* 88. 2. *c.* & *q.* 89. 3. *c.*

192 Peccatum veniale nullam proprie maculam cauſat in anima, ſed impedit actus virtutum, 12. *q.* 89. 1. *o.* & 3. *q.* 87. 2. *ad* 3.

193 Homo poteſt quandoque eſſe ſine peccato veniali in hac vita, ſed non diu, 3. *q.* 79. 4. *ad* 2.

194 Peccatum veniale non poteſt eſſe in non habente uſum liberi arbitrii, 3. *q.* 87. 2. *c.*

195 Peccans venialiter recidivat & ſimulat, ideſt fictus diſpoſitive, & imperfecte; non autem ſimpliciter, 22. *q.* 75. 2. *ad* 2.

196 Peccatum veniale non poteſt dimitti, quamdiu voluntas ad illud manet, 3. *q.* 87. 1. *c. ad* 1. & *ad* 2. & 3. *ad* 2.

197 Unus actus charitatis poteſt delere omnia venialia ſine actuali cogitatione eorum, 3. *q.* 86. 1. *o.*

198 Aliquid cauſat remiſsionem venialium tripliciter, ſcil. cauſando gratiam, ut omnia ſacramenta novæ legis, vel deteſtando peccata, ut confeſsio generalis, & oratio dominica, vel reverendo divina, ut benedictio epiſcopalis, quælibet unctio ſacramentalis, & hujuſmodi, 3. *q.* 87. 3. *o.*

199 Ingreſſus eccleſiæ conſecratæ delet peccata venialia, 3. *q.* 83. 3. *ad* 3. item *q.* 87. 3. *c.*

200 In quolibet genere peccati mortalis ſunt quædam peccata venialia, propter imperfectionem actus, 22. *q.* 35. 3. *c.* & *q.* 36. 3. *c.* & *q.* 162. 5. *c.*

201 Peccatum veniale diſponit ad mortale per ſe & per accidens, quia frequens venialium iteratio diſponit ad illam placentiam venialium, in qua conſiſtit peccatum mortale; eo quod ſecundum quod habitus ex conſuetudine generatur & augetur, ſecundum hoc delectatio & pronitas creſcit, 12. *q.* 74 4. *ad* 3. & *q.* 88. 3. 4. *o.* & 22. *q.* 24. 10. *c.* fin. & 12. *ad* 1. & *q.* 43. 7. *ad* 5. & *q.* 132. 4. *ad* 3. & *q.* 186. 9. *c.*

202 Veniale comparatur ęgritudini, mortale vero morti, 22. *q.* 72. 5. *c.*

203 Licet virtus ſecundum habitum non corrumpatur niſi per peccatum mortale, tamen actus ejus corrumpitur & impeditur etiam per veniale, 12. *q.* 89. 1. *c.* & 22. *q.* 133. 1. *ad* 2.

204 Peccatum mortale eſt contra præceptum Dei, non autem veniale, ſed eſt præter præceptum, 12. *q.* 74. 9. *c.* & *q.* 88. 1. *ad* 1. & 22. *q.* 105. 1. *ad* 1.

205 Veniale & mortale differunt genere, 12. *q.* 88. 2. *c.*

Ve-

206 Veniale ex genere poteſt fieri mortale ex intentione, non idem numero, nec multa ſimul, 12. q. 88. 2. *c.* & 4. *o.* & 6. *c. ad* 1.

207 Conſenſus in veniale ex genere eſt veniale, 12. q. 74. 8. *ad* 2. item 9. *c. ad* 4. & q. 88. 5. *ad* 2.

208 Peccatum mortale poteſt fieri veniale per ſubtractionem, propter imperfectionem actus, 22. q. 88. 2. *c.* item 6. *o.*

209 Veniale & mortale differunt, ſicut reparabile & irreparabile, 12. q. 72. 5. *c.*

210 Per peccatum mortale omnino mens avertitur á Deo, ſed per veniale retardatur affectus hominis, ne prompte feratur in Deum, 3. q. 87. 1. 2. *c.*

211 Per quodlibet peccatum veniale vel mortale deordinatur voluntas hominis, per immoderatam converſionem ad bonum creatum, 3. q. 87. 1. *c.* & 2. *ad* 3.

212 Unum peccatum mortale poteſt oriri ex veniali, 22. q. 13. 4. *ad* 3. & q. 105. 1. *ad* 2.

213 Ante baptiſmum non poſſunt eſſe venialia ſine mortalibus, 12. q. 89. 3. 6. *o.* & 3. q. 90. 4. *ad* 3.

214 In ratione ſuperiori dupliciter poteſt eſſe peccatum veniale, ſcilicet quando conſentit in veniale ex genere, vel quando habet ſubitum motum infidelitatis ſine conſenſu, 12. q. 74. 10. *o.*

215 Ratio ſuperior, circa objectum potentiæ inferioris, ut ſenſualitatis, ſicut in delectationibus ſecundum carnem; non habet motum, niſi deliberatum; ideo ſemper eſt mortale, ſi ſit de mortali; non autem ſi ſit de veniali, 12. q. 74. 10. *o.*

216 Nullus debet peccare venialiter, ne alius peccet mortaliter, 22. q. 26. 4. *c. ad* 2. & q. 43. 7. *ad* 5. & q. 110. 3. *ad* 4.

217 Quilibet debet potius mori, & præeligere omnem pœnam in generali, quam peccare, non ſolum mortaliter, ſed etiam venialiter, 22. q. 110. 3. *ad* 4.

218 Unum veniale poteſt remitti ſine alio veniali, non autem ſine quolibet mortali, 3. q. 87. 4. *o.* & q. 90. 4. *ad* 3.

219 Veniale remittitur poſt mortem in purgatorio, quoad culpam & pœnam, non autem mortale, 1. q. 64. 2. *c.*

220 Quicquid fit in contemptum Dei, & quicquid in ſui ratione importat contemptum Dei, eſt peccatum mortale, 22. q. 38. 3. *c.* item q. 68. 3. *c.*

221 Nullus actus ſine conſenſu rationis eſt mortale, 12. q. 15. *o.* & q. 74. 5. *ad* 1. item 22. q. 35. 3. *c.*

222 Omnis actus humanus non relatus in Deum actu vel habitu ex parte agentis, eſt mortale, non autem ex parte actus, 12. q. 88. 1. *ad* 2.

223 Intendens peccare mortaliter ſemper peccat mortaliter, 22. q. 110. 4. *c.*

224 Actus peccati mortalis poteſt aliquando eſſe figura alicujus boni, 12. q. 88. 2. *ad* 2.

225 Cuicumque peccato mortali homo vult adhærere ſumens baptiſmum, dicitur fictus, fictione includente omne peccatum, 3. q. 69. 9. *ad* 3.

226 Omne quod fit propter mortale eſt mortale, 12. q. 88. 2. 4. 6. *c.* & 22. q. 110. 4. *c.* & q. 154. 4. *c.*

227 Omne quod eſt contra pręceptum Dei eſt peccatum mortale, niſi forte propter imperfectionem actus, 12. q. 74. 10. *o.*

228 Omne peccatum mortale eſt contra præceptum Dei, 22. q. 68. 3. *c. fin.* & q. 98. 3. *b.*

229 Aliquid dicitur peccatum mortale dupliciter, ſcilicet ſecundum ſpeciem ſuam, & ex cauſa ſua, 22. q. 154. 4. *c. princ.*

230 Non omne peccatum mortale directe contrariatur præceptis decalogi, ſed tantum injuſtitiam continens, 22. q. 148. 2. *ad* 1.

231 Quilibet agens contra debitum juſtitię peccat mortaliter, 22. q. 69. 1. *c.* & q. 70. 4. *c.*

232 Qui eſt in peccato mortali diligit habitualiter aliquid ſupra Deum, 22. q. 68. 3. *c.*

233 Omne peccatum mortale contrariatur charitati, non autem ſpei, vel fidei, 12. q. 71. 4. *c.* & 22. q. 24. 10. *c.* & 12. *c. ad* 4. & 3. q. 87. 1. *c.*

234 Omnis actus contra charitatem eſt peccatum mortale, 12. q. 87. 3. *c.* & q. 88. 2. *c.* & 22. q. 13. 2. *c.* & q. 35. 3. *c.*

235 Quælibet virtus ut virtus, ideſt informata charitate, expellitur per quodlibet mortale, non autem inquantum eſt habitus, 12. q. 63. 2. *ad* 2. & q. 65. 3. *c.* & q. 71. 4. *o.* & q. 73. 1. *ad* 2.

236 Per quodlibet mortale deperit quicquid virtuti debebatur, & omnia merita mortificantur, 22. q. 132. 3. *ad* 1. item 3. q. 89. 4. *o.*

237 Mortale quantum ad aliquid eſt ſimile ægritudini, & quantum ad aliquid eſt ſimile morti, & hoc eſt in quantum ſeparat á Deo, qui vita eſt animæ; ægritudini autem inquantum habitudo revocationis ad vitam & ſanitatem remanet in peccante, licet talis ægritudo, ideſt peccatum, de ſe inducat damnationem æternam, 12. q. 72. 5. *c.*

238 * Nullum mortale poteſt remitti ſine alio, quia omnia mortalia ſunt connexa in averſione, non autem in converſione, 12. q. 73. 1. *o.* & 3. q. 86. 3. *o.*

Pecunia intelligitur omne illud, cujus pretium æſtimari poteſt, 22. q. 78. 2. *c.* & q. 100. 2. 5. *c.* & q. 117. *ad* 2. & q. 118. 2. *ad* 2.

Non poteſt vendi in mutuo pro pecunia ampliori, quam ſit quantitas pecuniæ mutuatæ,

T 4

quæ

illud factum non expedire, non autem periculum naſcens ex defectu noſtro, 22. q. 88. 4. ad 2.

2 Expediens eſt aſcendere equum, quamvis periculum immineat cadendi de equo: alioquin oporteret ab omnibus bonis ceſſare, quæ etiam per accidens ex aliquo eventu poſſunt eſſe periculoſa, 22. q. 88. 4. ad 2.

3 Quaſcumque res magnas aggredi videtur periculoſum eſſe, quia in iis deficere eſt valde nocivum, 22. q. 128. ad 3.

4 Periculis rerum humanarum eſt obviandum per res humanas, non autem per hoc, quod res divinæ convertantur in uſum humanum per diſpenſationem indebitam, 22. q. 88. 11. ad 1.

5 Periculum eſt in mora quandoque, 12. q. 96. c. fin.

6 Si ſit ſubitum periculum, non patiens tantam moram, ut ad ſuperiorem recurri poſſit, ipſa neceſsitas diſpenſationem habet annexam, quia neceſsitas non ſubditur legi. Ibidem.

1 Perjurium habet principaliter nomen, & ſpeciem á falſitate; ſecundario à defectu juſtitiæ; tertio á defectu judicii, 22. q. 98. 1. o. & q. 123. 3. ad 3.

2 Semper eſt peccatum contrarium religioni, 22. q. 98. 2. o.

3 Semper eſt peccatum mortale, licet ex joco ſit, vel ex lapſu linguæ, ſi perpendit qui jurat, 22. q. 70. 4. c. & q. 98. 2. 3. o.

4 Jurans verum quod putat eſſe falſum, vel jurans falſum, quod putat eſſe verum, eſt perjurus, 22. q. 98. 1. ad 3.

5 Perjurium promiſſorium eſt infame ipſo jure, aſſertorium vero per ſententiam tantum, 22. q. 98. 3. ad 2.

Permittere lex humana dicitur aliquid non quaſi ea approbans, ſed quaſi ea dirigere non potens, 12. q. 93. 3. ad 3.

Permutatio beneficii eccleſiaſtici propter commodum ſpirituale eſt licita de licentia Epiſcopi, non autem propter commodum temporale, quia eſt ſimonia, 22. q. 100. 1. ad 5.

1 Perplexus aliquis eſſe poteſt ex ſuppoſitione, non autem ſimpliciter, 12. q. 19. 6. ad 3. & 3. q. 64. 6. ad 3. & q. 82. 10. ad 2.

1 Per ſe quod convenit alicui, non poteſt ſeparari ab eo, 1. q. 60. 2. c.

2 Formæ convenit per ſe, non autem materiæ vel compoſito, ſed per formam, 1. q. 50. 5. c. & q. 75. 6. c. & q. 92. 2. c.

3 * Omne quod ineſt non per ſe, reducitur ad aliquid, quod ineſt per ſe, 12. quæſt. 10. 1. c.

4 In moralibus intentum dicitur per ſe, & quod eſt præter intentionem dicitur per accidens, 22. q. 37. 1. c. & q. 39. 1. c. & q. 43. 3. c. & q. 59. 2. c. & q. 64. 7. c. & q. 150. 2. c.

1 Perſeverantia eſt in ratione bene conſiderata ſtabilis, & perpetua permanſio, ſecundum Andronicum, 22. q. 128. c.

2 * Eſt virtus ſpecialis habens ſpeciale objectum, ſcilicet opus laborioſum, ut triſtabile diuturnitatis, 22. q. 137. 1. o. & 2. c. ad 1. & ad 2. & q. 138. 1. c.

3 Ut eſt virtus moderatur aliquas paſsiones, ſcilicet timorem fatigationis, aut defectus propter diuturnitatem, non autem perſeverantia, de qua loquitur philoſophus, 22. q. 137. 2. ad 2.

4 Dicitur tripliciter, ſcilicet habitus mentis quo firmiter ſtatur contra triſtitias, habitus de propoſito perſeverandi, & continuatio boni uſque ad finem vitæ. Primo, & ſecundo modo eſt virtus infuſa, non autem, tertio modo, 1. q. 95. 3. ad 4. & 12. q. 109. 10. c. & 22. q. 12. 8. ad 5. & q. 137. 2. o. & 2. ad 2. & 4. c.

5 Primo, & ſecundo modo fuit in Adam, non autem, tertio modo, 1. q. 95. 3. ad 4. & 12. q. 109. 10. ad 3. & 22. q. 137. 4. ad 2.

6 Perſiſtere in bono uſque in finem, ex propria intentione finis, eſt proprium perſeverantiæ, ſed convenit cuilibet virtuti, inquantum eſt habitus, 22. q. 137. 1. ad 3. & 138. 2. ad 3.

7 Perſeverantia eſt pars potentialis, annexa fortitudini, 22. q. 128. c. ad 5. & ad 6. & q. 137. 3. o.

8 Convenit cum temperantia in materia, ſcilicet circa delectationes tactus, ſed magis convenit cum fortitudine, & principalius in modo, inquantum firmat, contra difficultatem diuturnitatis, 22. q. 37. 2. ad 1.

9 Non eſt in appetitu ſenſitivo; ſed in ratione, 12. q. 58. 3. ad 2. & 22. quæſt. 53. 5. ad 3.

1 Perſona dicitur á perſonando in theatris cum larvis, 1. q. 29. 3. ad 2.

2 Non eſt nomen intentionis, ſed rei, 1. q. 30. 4. c.

3 Nomen perſonę non eſt impoſitum ad ſignificandum individuum ex parte naturæ, ſicut aliquis homo, ſed rem ſubſiſtentem in rationali natura, 1. q. 30. 4. c.

4 Perſona ſignificat id quod perfectiſsimum eſt in tota natura, ſcilicet ſubſiſtens in rationali natura, 1. q. 29. 3. c.

5 Significat ſubſtantiam particularem ad dignitatem pertinentem; ideo eſt tantum in natura intellectuali, 1. q. 29. 3. 2. ad

6 Eſt rationalis naturæ individua ſubſtantia, ſecundum Boetium, 1. q. 29. 1. o. & 3. c. ad 2. & ad 4.

7 * Subſtantia in diffinitione perſonæ accipitur in communi, ſecundum quod dividitur in ſubſtantiam primam, & ſecundam, 1. q. 29. 1. ad 2.

8 Perſona eſt hypoſtaſis diſtincta proprietate ad dignitatem pertinente, ſecundum magiſtros, 1. q. 29. 3. ad 2. & ad 4.

9 Forma ſignificata per nomen perſonæ non eſt eſſentia vel natura, ſed eſt perſonalitas, 1. q. 39. 3. ad 4.

10 Perſona eſt communicabilis multis naturis, non autem multis ſuppoſitis, 3. q. 3. 1. ad 2.

11 Illud quod non exiſtit per ſe, non eſt perſona, ut accidentia partes & humanitas Chriſti, 1. q. 29. 1. ad 2. & 5. & q. 75. 4. ad 2. & 3. q. 2. 2. ad 3. & q. 16. 12. ad 2.

12 Unitas perſonæ requirit unitatem eſſe completi, & perſonalis, quia eſt de conſtitutione ejus, non autem operatio, 3. q. 19. 1. ad 4.

13 Perſona proprie convenit Deo, & nobilius quam creaturis, 1. q. 29. 3. o.

14 Prædicatur analogice de Deo, & creaturis, 1. q. 29. 4. ad 4.

15 In divinis eſt divinæ naturę incommunicabilis exiſtentia, ſecundum Richardum de Sancto Victore, 1. q. 29. 3. ad 4.

16 In divinis ſignificat relationem per modum ſubſtantiæ, 1. q. 28. 4. o. & q. 30. 1. c. & q. 33. 2. ad 1.

17 Etiam in divinis dicitur ad ſe, & non ad alterum, propter modum ſignificandi, 1. q. 29. 4. ad 1.

18 Trinitas, eſſentia, & quælibet res demonſtrabilis eſt perſona ſecundum grammaticos, 1. q. 39. 8. fin.

19 In divinis perſona & eſſentia ſunt idem re, & differunt ratione, 1. q. 3. 3. o. & q. 39. 1. o. & q. 40. 1. c.

20 Addit ſupra eſſentiam Dei ſecundum intellectum, quia eſſentia poteſt intelligi ſine perſona, non autem è converſo, 3. q. 3. 3. ad 3.

21 Cognitio divinarum perſonarum eſt nobis neceſſaria ad recte ſentiendum de creatione, ſed principalius de ſalute noſtra, 1. q. 32. 1. ad 4.

22 In divinis eſſentialia poſſunt abſtrahi á perſonis cognitione imperfecta, non autem cognitione beata, 3. q. 3. 3. o.

In divinis eſt pluralitas perſonarum, 1. q. 30. 1. o.

24 Perſona in divinis prædicatur pluraliter de pluribus perſonis, 1. q. 30. 1. o. & q. 39. 3. ad 4.

25 Communitas hujus nominis perſona non eſt realis, nec intentionis, nec negationis, ſed rationis, 1. q. 30. 4. o.

26 In divinis ſunt tantum tres perſonæ, 1. q. 30. 2. o. & q. 31. 1. o. & q. 41. 6. o.

27 Tres perſonæ ſunt unus Deus, & Deus eſt tres perſonę, & eſt trinitas, 1. q. 39. 3. 6. o.

28 Tres perſonas dicimus eſſe unam eſſentiam, non autem ex, vel de eadem eſſentia, 1. q. 39. 2. c. & q. 41. 3. ad 3.

29 Hęc non conceditur: tres perſonæ ſunt eſſentiæ: quia forma non deſignatur niſi per duos genitivos, vel per unum genitivum habentem vim duorum, 1. q. 39. 2. c. ad 4.

30 Hæc eſt vera; tres perſonæ ſunt unius eſſentiæ; & genitivus conſtruitur in habitudinæ cauſæ formalis, 1. q. 39. 2. o.

31 Hæc conceditur: eſſentia eſt trium perſonarum, non autem hæc, Deus eſt trium perſonarum, nec, tres perſonæ ſunt unius Dei, 1. q. 39. 2. c.

32 Perſonę divinæ ſunt plures, 1. q. 30. 1. c. item q. 39. 3. c. ad 3.

1 Pertinax ſecundum Iſidorum, eſt qui tenet imprudenter ſuum propoſitum, quaſi omnino tenax, 22. q. 138. 2. c.

2 Aſsimilatur incontinenti & molli, quia nimis appetit aliquam delectationem, & fugit triſtitiam, 22. q. 138. 2. ad 2.

3 Pertinacia opponitur perſeverantię ſecundum exceſſum, mollities autem ſecundum defectum, 22. q. 138. 2. o.

Pervicax eſt idem quod pertinax, qui in ſuo propoſito ad victoriam perſeverat, 22. q. 138. 2. c.

1 * Peſsimum non oportet quod opponatur optimo, 12. q. 39. 4. ad 1. item q. 84. 4. ad 1.

* Petra in deſerto fuit aliquid materiale ſignificans Chriſtum, 1. q. 102. 1. ad 4.

Petrus negando Chriſtum peccavit mortaliter, 22. q. 24. 12. ad 1.

Philotimia eſt virtus in concupiſcibili, circa honores abſolute, innominata latine, 12. q. 60. 5. c. & 22. q. 129. 2. c.

Phinees occidendo Zambri non peccavit, quia occidit inſpiratus zelo Dei, vel quia erat filius ſacerdotis, 22. q. 60. 6. 2.

Phreneticis apparitiones rerum aliter quam ſint vigilantibus, per naturalem commotionem fiunt, 1. q. 111. 3. c. fin.

1 Pietas à vulgo ſumitur pro actibus miſericordiæ, quia Deus teſtatur, hos actus ſibi fieri; & ex hoc Deus dicitur pius, 22. q. 101. 1. ad 2.

2 Eſt ſpecialis virtus, 22. q. 101. 3. o.

3 Principaliter eſt ad parentes & ad patriam, in quibus includuntur omnes conſanguinei, cives, & amici, & patria, 22. q. 80. 1. c. & q. 101. 1. o. & 2. ad 3. & 3. c.

4 Religio exhibet cultum Deo, pietas autem parentibus & patrię, quia eis homo maxime debitor eſt poſt Deum, 12. q. 69. 3. c. & 22. q. 101. 1. c. & 3. ad 1. & ad 2. & q. 102. 1. ad 3. & q. 106. 1. c. & q. 122. 5. c.

5 Pietas debetur Deo, quia cultus parentum includitur in cultu Dei, ſicut minus in majori, 22. q. 101. 1. ad 1. & 3. ad 2. & q. 102. 1. ad 1. & q. 103. 3. ad 1. & q. 106. 1. c. ad 1.

to, ſed verecundia eſt timor de turpi futuro, 3. q. 85. 1. ad 2.

10 Pœnitentia eſt in reo, ſecundum voluntatem ejus, pro offenſa Dei; ſed juſtitia vindicativa eſt in judice contra voluntatem rei, & pro offenſa in communi, 3. q. 85. 3. o. & q. 90. 3. c.

11 Pœnitentia ſecundum quod eſt actus virtutis requiritur ante baptiſmum, quæ ſit prior baptiſmo, tempore vel natura, non autem ut ſacramentum, 3. q. 6. o. & q. 84. 2. ad 2. & 6. ad 2. & q. 90. 4. ad 1.

12 Eſt poſterior natura & tempore, fide, ſpe, & timore ſervili; ſed eſt prior charitate, & cæteris virtutibus, 3. q. 85. 6. o.

13 Utitur temperantia ad finem ſuum, 3. q. 85. 3. ad 4.

14 Deteſtatio vel diſplicentia peccati abſolute eſt actus cujuslibet virtutis; ſed ut expiabile per eam, quoad culpam & reatum, eſt actus pœnitentiæ virtutis, 3. q. 85. 2. ad 1. & 3. c.

15 Primus actus pœnitentiæ, ſcil. contritio, ſe habet ut ultima diſpoſitio ad gratiam conſequendam; alii vero actus pœnitentiæ procedunt jam ex gratia & virtutibus, 3. q. 89. 1. ad 2. & 2. c.

16 Pœnitentia & gaudium circa idem, ſcil. de peccatis, contrariantur, non autem gaudium de pœnitentia, vel de venia ſperata, 3. q. 84. 9. ad 2.

17 Pœnitentia non fuit in Chriſto actu nec potentia, ſicut nec materia ejus, ſcil. peccatum, 3. q. 84. 7. ad 4.

18 Pœnitentia ut virtus eſt ſubjective in voluntate, ſed ut paſsio eſt in concupiſcibili, 3. q. 75. 4. o.

19 Eſt in innocentibus ſecundum habitum, non autem ſecundum actum, 1. q. 95. 2. c.

20 Pœnitens recurrit ad Deum, ſicut ſervus, filius & uxor ad dominum, patrem, & virum; ad ſacerdotem autem, ſicut ad vicarium Dei, 3. q. 85. 3. c.

21 Eſau non vere pœnituit, quia non doluit de peccato, ſed de damno, 3. q. 86. 1. ad 1.

22 Habens veram pœnitentiam poteſt eam deſerere, tamen pœnitentia requirit propoſitum perſeverandi, 3. q. 83. 10. o.

23 Vera pœnitentia poteſt amitti per quodlibet peccatum mortale ſequens, propter flexibilitatem liberi arbitrii, 3. q. 84. 10. c.

24 Debet eſſe continua ſecundum habitum, non autem ſecundum actum, quia non poteſt, 3. q. 84. 9. o.

25 Interior debet durare uſque in finem vitę, non autem exterior, 3. q. 83. 8. o. & 9. ad 1.

26 Eſt poſsibilis in fine vitæ, quamdiu durat liberum arbitrium, ſed eſt difficilis & rara, 22. q. 14. 3. ad 3.

27 Exercitia militiæ, negotiationis & publicanorum poſſunt haberi á pœnitentibus licet laudabilius evitentur ab eis, 22. q. 188. 3. ad 4.

28 Militia ſęcularis interdicitur pænitentibus, ſed quæ eſt propter Deum imponitur eis quandoque, 22. q. 188. 3. ad 3.

29 Pœnitentia quoad habitum eſt tantum à Deo, ſed diſpoſitive eſt á nobis per timorem ſervilem ut plurimum; licet in aliquibus inchoetur ex amore, 3. q. 85. 5. o.

30 Actus pœnitentiæ eſt à timore ſervili, ut à primo motivo affectus, á timore filiali vero, ut á principio immediato & proximo, 3. q. 85. 5. o.

31 Sex actus per ordinem concurrunt ad cauſandum in nobis pœnitentiæ actus, ſcil. operatio Dei, convertentis cor, motus fidei, ſpei, charitatis, timor ſervilis & filialis, 3. q. 85. 5. o.

32 Chriſtus ſacramento pœnitentiæ non eſt uſus ad ſe, nec ad alios, quia ut ſacramentorum dominus, effectum ſacramenti ſine ſacramentalibus præbebat, 3. q. 84. 5. ad 3. & 7. ad 4.

33 Pœnitentia figurabatur in veteri lege per diverſos ritus expiationum, 12. q. 102. 5. ad 3.

34 Pœnitentia in generali eſt á natura, ſed cum aliqua determinatione eſt á lege veteri, à nova vero, ut ſacramentum novę legis, 3. q. 84. 7. o. & q. 86. 6. ad 4.

35 Eſt ſacramentum, 3. q. 84. 1. o.

36 Et fuit inſtitutum à Chriſto dando claves, ſed oſtendit efficaciam ejus poſt reſurrectionem, 3. q. 84. 7. o.

37 Et neceſſarium eſt ſolis habentibus peccatum, 3. q. 65. 1. c. & 2. ad 4. & 4. c. & q. 85. 5. o. & 6. c.

38 Sacramentum pœnitentiæ poteſt & debet iterari, 3. q. 84. 10. o.

39 Non requirit impoſitionem manus, nec ſignum crucis, 3. q. 84. 4. o.

40 Remiſsio peccatorum eſt res tantum in ſacramento pœnitentiæ; actus, vero exteriores pœnitentis & abſolventis ſunt ſacramentum tantum; ſed pœnitentia interior eſt ſacramentum, & res ſacramenti, & ſecundum totum ſimul eſt cauſa tertii: ſed ſecundum & tertium eſt cauſa primi, 3. q. 84. 1. ad 3.

41 Hoc ſacramentum non conſiſtit in conſecratione materiæ, nec in uſu materiæ conſecratæ, ſicut alia ſacramenta, ſed in remotione materiæ, ſcil. peccati, 3. q. 84. 3. c.

42 In ſacramento pœnitentiæ & matrimonii non eſt materia corporalis, ſicut in aliis ſacramentis; ſed actus humani ſenſibiles ſunt ibi loco materiæ, 3. q. 84. 1. ad 1. & ad 2. & 4. ad 3. & 7. c. & q. 85. 1. ad 1. & q. 86. 4. ad 3. & 6. c. & q. 89. 1. ad 2. & q. 90. 1. o. item 2. c.

Ma-

43 Materia vel objectum pœnitentiæ duplex, ſcilicet proxima, ideſt actus pœnitentis: & remota, ſcilicet peccata, 3. q. 84. 2. o. & q. 90. 1. ad 3.

44 Materia pœnitentię adhibetur à Deo interius inſpirante; non autem à miniſtro, ſicut in aliis ſacramentis, ſed tantum complet abſolvendo, 3. quæſt. 84. 1. ad 2. & 3. c. & 4. ad 4.

45 Pœnitentia eſt aliquo modo de quolibet genere peccatorum; ſed eſt de peccato mortali proprie, & principaliter, de veniali proprie, & non principaliter, de originali vero improprie, 3. q. 84. 2. ad 3. item 7. ad 3.

46 Nullus tenetur ad pœnitentiam de peccato veniali, quia ſine ea remittitur, licet non in hac vita, 3. q. 87. 1. o. & 2. ad 2.

47 Quæ ſunt ex parte pœnitentis, ſcilicet verba, & facta, ſunt materia hujus ſacramenti, quę vero ſunt ex parte ſacerdotis ſe habent per modum formæ, 3. q. 84. 3. c. ad 1. & 4. ad 3. & 7. c. & q. 86. 6. c. & q. 89. 1. ad 2.

48 Forma hujus ſacramenti eſt hæc: Abſolvo te; ſed alia, ſcilicet: In nomine Patris, &c. & omnia alia quæ in abſolutione dicuntur, ſunt ad bene eſſe, 3. q. 84. 3. o.

49 Sacramentum pœnitentiæ habet partes, non autem ut virtus, nec alia ſacramenta, 3. q. 90. 1. o.

50 Partes ejus materiales ſunt tres, ſcilicet contritio, confeſsio, & ſatisfactio. Sed partes ejus eſſentiales, & cujuslibet ſacramenti, ſunt materia, & forma, 3. quæſt. 90. 2. o.

51 Hę partes pœnitentię ſunt partes ejus eſſentiales, non autem ſubjectivæ, nec potentiales, 3. q. 90. 3. c.

52 Contritio, & confeſsio, & ſatisfactio ſunt actus pœnitentiæ virtutis, & non partes, ejus, 3. q. 90. 1. ad 2.

53 Ordo virtutis, & temporis eſt inter partes pœnitentiæ integrales, 3. quæſt. 90. 3. ad 3.

54 Pœnitentia ante baptiſmum, pœnitentia peccatorum mortalium, & pœnitentia venialium ſunt partes, ideſt ſpecies virtutis pœnitentiæ, non autem ſacramenti pœnitentiæ, 3. q. 90. 4. o.

55 Satisfactio dicitur fructus pœnitentiæ, quia eſt ultima pars ejus, 3. q. 90. 2. ad 3.

56 Pœnitentia ſolemnis, non debet iterari triplici ratione, ſcilicet ne ex iteratione pœnitentia vileſcat, & propter ſignificationem, & quia ſolemnizatio eſt quaſi quædam profeſsio perpetuo pœnitentiam conſervandi, 3. q. 84. 10. ad 2.

57 Pœnitens ſolemniter non debet ordinari quadruplici ratione, ſcilicet propter dignitatem ordinum iſtorum, propter timorem recidivi, propter ſcandalum vitandum, quod poſſet in populo oriri ex memoria pręcedentium peccatorum; & quia non haberet frontem alios corrigendi cum peccatum ejus foret publicum; & ordinans debet privari poteſtate hac, niſi in neceſsitate, vel conſuetudine, ad ordines minores tantum, 3. q. 89. 3. ad 3.

58 Pœnitentia revocat omnes defectus, reſtituendo in priſtinam gratiam, 3. q. 89. 2. ad 2.

59 In ſacramento pœnitentiæ gratia infunditur, per quam fit remiſsio peccatorum, 3. q. 89. 1. c.

60 Pœnitentia ex prima ſui inſtitutione reſpicit præteritum; ſeu ex conſequenti ut medicina præſervans, reſpicit futurum, & ſimiliter ſatisfactio, 3. q. 84. 8. ad 1.

61 Dignitas amiſſa per peccatum eſt triplex, ſcilicet filiatio per gratiam, innocentia, & dignitas eccleſiaſtica. Prima reſtauratur per pœnitentiam, non autem ſecunda; ſed aliquid majus quandoque, nec tertia, quadrupliciter, ſcilicet, ſi vere non pœniteat, vel negligenter, vel propter irregularitatem, vel propter ſcandalum, 3. q. 89. 3. o.

62 In pœnitentia non quæritur ſola rel integratio æqualitatis juſtitiæ, ſicut in juſtitia vindicativa, ſed magis reconciliatio amicitiæ, 3. q. 90. 3. c.

63 Pœnitentia expellit effective quodlibet peccatum, formaliter vero ſuum oppoſitum tantum, ſcilicet impœnitentiam, 3. q. 85. 2. ad 1. & ad 3.

64 Omnis virtus expellit formaliter, ideſt per actum primum, peccatum ſibi oppoſitum, ſed tantum pœnitentia expellit effective, ideſt per actum ſecundum, omne peccatum, 3. q. 85. 2. ad 3.

65 Homo in primo inſtanti ſuæ pœnitentię conſequitur remiſsionem peccatorum, 3. q. 74. 8. ad 1.

66 Merces pœnitentiæ eſt plena remiſsio peccatorum, quoad culpam, & pœnam, 3. q. 84. 9. ad 1. & q. 89. 1. c.

67 Per pœnitentiam liberamur á peccato, & reſtituimur in ſtatum priſtinum; ſed per eam non exhibetur aliquid de novo pertinens ad cultum Dei, 3. q. 63. 6. c.

68 * Omne peccatum viatoris deleri poteſt per pœnitentiam, non autem damnatorum, 3. q. 86. 1. o. & q. 87. 1. o.

69 Remiſsio culpæ eſt effectus pœnitentiæ virtutis; ſed principalius pœnitentiæ ſacramenti, & principalius gratię quam ſacramenti, & principalius charitatis, & fidei, quam pœnitentiæ virtutis, 3. q. 86. 6. o.

70 Remiſsio culpę eſt effectus pœnitentiæ principaliter ex vi clavium in miniſtris; ſecundum ex vi actus ipſius pœnitentis, 3. q. 86. 6. c. & q. 89. 1. ad 2.

71 Peccatum mortale poteſt remitti ſine ſacramento pœnitentiæ, non autem ſine virtute

tute

tute pœnitentiæ, 3. q. 86. 2. *o.* & 3. *c.* & q. 87. 2. *c.*

72 Veniale poteſt remitti ſine ſacramento pœnitentiæ, non autem ſine aliquali actu virtutis pœnitentiæ explicito, vel implicito, 3. q. 87. 1. *o.* & 2. *ad* 2. & *ad* 3. & 3. *c.*

73 Pœnitentia tollit totam culpam, ſed non ſemper totum reatum, ideſt debitum totius pœnæ, 3. q. 67. 3. *ad* 3. & q. 69. 10. *ad* 3. & q. 86. 4. *o.*

74 Non tollit omnes reliquias peccati actualis, ideſt defectus conſecutos, niſi pœnitentia jam perfecta, ſecundum omnes ejus partes, 3. q. 86. 4. *ad* 3. & 5. *o.*

75 Sacramentum pœnitentiæ habet efficaciam ad remiſſionem peccatorum ex virtute nominis Chriſti patientis, & reſurgentis, 3. q. 84. 4. *c.* & 5. *ad* 3. & 7. *c.* & q. 86. 1. *c.* fin. & 6. *ad* 3.

76 Remota per pœnitentiam averſione, remanet inordinata converſio ad bonum creatum, 3. q. 86. 4. *ad* 1. & 5. *c.*

77 Omnes virtutes, & gratiæ reſtaurantur per ſacramentum pœnitentię, non autem per virtutem pœnitentiæ, 22. q. 152. 3. *ad* 3. & 3. q. 89. 1. *c.*

78 Nec reſtaurantur ſemper in gradu priori, ſed in majori, vel minori, ſecundum gradum motus pœnitentiæ, 3. quæſt. 89. 2. *o.* & 5. *ad* 3.

79 In innocentibus poteſt eſſe pœnitentia non actu, ſed potentia, s. q. 16. 1. *o.*

80 Sicut virtutes cardinales remanebunt in patria, ita etiam pœnitentiam, quæ eſt pars juſtitię, quæ eſt virtus cardinalis, habebunt ſancti, qui ſunt in gloria, s. q. 16. 2. *c.*

81 Non poteſt pœnitentia eſſe in malis angelis, cum peccatum illorum ſit irremiſſibile, s. q. 16. 3. *o.*

82 Injungenda nonnumquam eſt enormibus ac publicis criminibus obnoxiis publica, & ſolemniis pœnitentia, ad ipſorum ſalutem, & aliorum exemplum, s. q. 28. 1. *o.*

83 Si quis poſt ſolemnem actam pœnitentiam rurſus peccaverit non clauditur ei locus pœnitentiæ, ſed pœnitentia ſolemnis ei rurſus injungenda non eſt, s. q. 28. 2. *c.*

84 Publica ac ſolemnis pœnitentia viris ac mulieribus ſemel tantum injungi poteſt, non tamen clericis; publica autem non ſolemnis etiam clericis imponi pluries poteſt, ſicut & aliis, s. q. 28. 3. *o.*

Pentecoſtes erat feſtum pro beneficio datæ legis, ſignificans adventum Spiritus Sancti, cujus feſtum ſuccedit ei, 12. q. 102. 4. 10. & q. 103. 3. *ad* 4.

1 Per ſignificat aliquam cauſam operationis, in ſuo cauſali dupliciter, ſcilicet ut exit ab agente, & ut terminatur ad operatum, s. q. 36. 3. *c.*

2 Cum dicitur aliquis per aliquem operari, hæc præpoſitio, per, ſemper deſignat in ſuo caſuali aliquam cauſam, vel principium actus, 1. q. 36. 3. *c. princ.*

3 Per, ſignificat cauſam mediam, ſed aliquando habitudinem formæ, per quam agens operatur, 1. q. 39. 8. *c.* & q. 45. 6. *ad* 2.

4 Solet denotare cauſam mediam, vel principium de principio, 1. q. 45. 6. *ad* 2.

5 Significat auctoritatem, in recto, & aliquando in obliquo, 1. q. 36. 3. *c.*

6 Pater operatur per filium, & non è converſo, 1. q. 36. 3. *c. ad* 4. & q. 45. 6. *ad* 2.

* Perceptio experimentalem quamdam notitiam ſignificat, 1. q. 43. 5. *ad* 2.

1 Perfectio dicitur dupliciter, ſcilicet proprie, & tranſumptive, ſicut dicitur quandoque perfectus latro, non quidem proprie, & ſimpliciter, ſed quaſi tranſumptive, & ſecundum quid, 12. q. 55. 3. *ad* 1. & q. 92. 1. fin. & 22. q. 14. 4. *ad* 1. & q. 45. 1. *ad* 1. & q. 47. 13. *c.* & q. 92. 1. *ad* 1. & q. 116. 1. *c. ad* 3.

2 Duplex, ſcilicet prima, ideſt forma ſubſtantialis; & ſecunda, ideſt forma accidentalis, 1. q. 73. 1. *c.* & 12. q. 4. 2. *ad* 1.

3 Duplex, ſcilicet prima, ideſt ſubſtantia rei, & ſecunda, ideſt finis, ſive operatio, & prima eſt cauſa ſecundæ, 1. q. 73. 1. *c.*

4 Perfectio univerſi duplex, ſcilicet ſecundum ſtatum præſentem, & futuris novitatis, 1. q. 73. 1. *c.*

5 Perfectio duplex, ſcilicet totalitatis, & finis; prima convenit diei ſextę, in primis operibus Dei, ſed ſecunda diei ſeptimæ, 1. q. 73. 1. *c. ad* 2, & 3. q. 29. 2. *c.*

6 Dicitur tripliciter, ſcilicet ſimpliciter, ſecundum naturam, & ſecundum tempus, 12. q. 98. 2. *ad* 1. & 22. q. 161. 1. *ad* 4.

7 Triplex, ſcilicet ſecundum eſſe, ſecundum accidentia, & ſecundum finem, 1. q. 6. 3. *c.*

8 Triplex, ſcilicet diſpoſitionis, formæ, & finis, 3. q. 27. 5. *ad* 2.

9 Triplex, ſcilicet naturæ, gratiæ, & gloriæ, 1. q. 73. 1. *ad* 1.

10 Gradus perfectionis quintuplex, ſcilicet quia ſupremum in entibus eſt, quod habet perfectum bonum ſine operatione ut Deus; ſecundum eſt, quod habet perfectum bonum per unum, vel per paucos motus, ut angelus; tertium eſt, quod acquirit perfectum bonum per multas operationes, ut homo; quartum eſt, quod non poteſt acquirere perfectum ſonum ullo modo, ſed imperfectum, per paucos motus, ut bruta perfecta, vel per unum tantum, ut bruta imperfecta, & infimum eſt, quod nihil horum poteſt acquirere, & propter hoc non habet participatum aliquem motum, ut plantæ, 1. q. 77. 2. *c.* & 12. q. 3. 2. *ad* 4. & q. 5. 7. *c.*

11 Omnis creatura, ſecundum quod eſt perpetua, eſt de eſſentiali perfectione univerſi; de accidentali vero, ſecundum quod eſt corruptibilis, 3. q. 23. 7. *c.*

12 Ultima perfectio rei eſt in conſecutione finis, 1. q. 103. 1. *c.* & 12. q. 55. 1. *c.* & 22. q. 184. 1. *c.*

13 Prima perfectio, ideſt forma rei, ſe habet ad ſecundam, ideſt ad operationem, in duplici ordine, quia terminat, & elicit eam, 3. q. 29. 2. *c.*

14 In omnibus naturis ordinatis duo concurrunt ad perfectionem naturæ inferioris, ſcilicet aliquid ſecundum motum proprium, & aliquid ſecundum motum naturę ſuperioris, 22. q. 2. 3. *c.*

15 Unumquodque ſecundum quod eſt perfectum eſt bonum, & in actu, 1. q. 4. *princ.* & 1. 2. & q. 5. 1. 3. *c.* & 12. q. 3. 2. *c.*

16 Primum principium in genere cauſæ efficientis oportet eſſe perfectiſſimum; nam perfectum dicitur, cui nihil deeſt, ſecundum modum ſuę perfectionis, 1. q. 4. 1. *c.* fin.

17 Ultima perfectio cujuslibet rei eſt operatio ejus, 12. q. 3. 2. *c.*

18 * Perfectum eſt prius imperfecto ordine naturæ, & perfectionis, ſed è converſo ordine temporis, & generationis, 1. q. 85. 3. *ad* 1. & 3. q. 1. 5. *ad* 3. & 6. *c.*

19 Semper imperfectum eſt propter perfectum, 1. q. 105. 5. *c.*

20 Perfecta bonitas eſt in iis quæ ſunt ad finem, ſi per ſe ſufficiunt inducere ad finem; imperfecta vero, ſi tantum aliquid cooperari poſſunt; 12. q. 98. 1. *c.*

21 Adveniente perfecto non manet imperfectum, quando imperfectio eſt de ratione ejus, 12. q. 67. 3. 6. *c.* & 22. q. 4. 4. *ad* 1.

22 Vel quando ſunt oppoſita, 1. q. 58. 7. *ad* 3. & q. 62. 7. *ad* 1. & 12. q. 67. 3. *c.* & 5. *ad* 2. & 6. *c.* & 1. q. 9. 3. *ad* 1.

23 Aliquis dicitur perfectus dupliciter, ſcilicet habendo perfectionem, & ſtatum ejus, 22. q. 184. 4. *c.*

24 Ad ſtatum perfectionis requiritur obligatio perpetua ad ſervitutem Dei, cum aliqua ſolemnitate, 22. quæſt. 184. 4. 5. 6. *c.* & 8. *ad* 5.

25 In ſtatu perfectionis ſunt ſoli profeſſi ſolemniter religionem, & epiſcopi, 22. q. 184. 4. 5. 6. *o.*

26 Status epiſcoporum eſt perfectior ſtatu religioſorum, qui epiſcopi ſunt perfectiores, hi autem perfecti, 22. q. 184. 5. *ad* 3. & 7. 8. *o.* & *q.* 185. 8. *c.* & *q.* 186. 3. *ad* 5. & *q.* 188. 1. *ad* 3.

27 Status religioſorum eſt perfectior ſtatu curatorum, & archidiaconorum, 22. q. 184. 8. *o.*

28 Perfectio hominis eſt, ut contemptis temporalibus, ſpiritualibus inhæreat, 12. q. 99. 6. *c.* fin.

29 Perfectio charitatis triplex, ſcilicet ex parte diligibilis, diligentis, & per excluſionem repugnantis; prima convenit ſoli Deo, ſecunda beatis, tertia viatoribus, 22. q. 24. 8. *o.* & q. 44. 4. *ad* 2. & *ad* 3. & q. 184. 2. *o.*

30 Perfectio charitatis ex parte diligentis triplex, ſcilicet ſecundum actum, ſtudium, & habitum; prima convenit ſolis beatis, ſecunda perfectis viatoribus, tertia omnibus habentibus charitatem, & ad eam omnes tenentur, 22. *q.* 24. 8. *c.* & *q.* 44. 4. *ad* 2. & *ad* 3. & *q.* 184. 2. *o.*

31 Ad perfectionem aliquid pertinet tripliciter, ſcilicet eſſentialiter, ut obſervantia præceptorum charitatis; conſequenter, ut conſilia, & inſtrumentaliter, ut paupertas, continentia, & hujuſmodi, 22. q. 184. 3. *c.*

32 Paupertas voluntaria non eſt perfectio, ſed inſtrumentum ejus, 22. q. 19. 12. *ad* 1. & q. 184. 7. *ad* 1. & q. 186. 6. *ad* 1. & q. 187. 1. *ad* 3. & 2. *c.* & 3. *c.* fin. & q. 188. 7. *c. ad* 1. & 8. *c.*

33 Paupertas voluntaria eſt efficax exercitium perveniendi ad perfectionem charitatis, 22. q. 186. 3. *ad* 4.

34 Perfectio vitæ Chriſtianæ ſimpliciter attenditur ſecundum charitatem, ſed ſecundum quid, ſecundum alias virtutes, 22. q. 184. 1. *o.* & 2. 3. *c.* & q. 189. 1. *ad* 1. & 3. quæſt. 46. 3. *c.*

35 Perfectio vitæ eſſentialiter conſiſtit in præceptis, ſed inſtrumentaliter in conſiliis, 22. q. 184. 3. *o.*

36 Principaliter, & per ſe conſiſtit in interioribus, præcipue in charitate; ſed ſecundario, & per accidens, in exterioribus, ut in virginitate, & paupertate; & hoc tripliciter, ſcilicet removendo impedimenta, vel ut effectus charitatis, & ut perfectio pœnitentiæ, 22. q. 81. 7. *c.* & q. 186. 7. *ad* 1.

37 Quilibet tenetur tendere ad perfectionem ex præcepto, non autem tenetur eſſe perfectus, 22. q. 186. 2. *ad* 2.

38 Habens perfectam charitatem, vel exiſtens in ſtatu perfectionis, non tenetur plus aliis ad opera perfectionis, niſi ex voto, vel cura, 22. q. 110. 4. 5.

39 Qui non eſt perfectus in virtutibus moralibus indigne ſumit officium prælationis, vel prædicationis, 3. q. 41. 3. *ad* 1.

40 Perfecti debent tolerare injurias proprias, ſecundum præparationem animi, non autem communes Dei, proximi, vel ſtatus, 22. q. 108. 1. *ad* 2. & *ad* 4. & q. 188. 3. *ad* 1.

41 Debent reſiſtere detractoribus ſuis, 22. q. 72. 3. *o.*

42 Perfectis licet ſua repetere, vel non dare, ſicut etiam imperfectis, 22. quæſt. 43. 8. *o.*

1 Periculum ex ipſo facto naſcens, facit

quæ reſtituenda eſt, 22. q. 78. 2. *ad* 4. *princ.*

1 Phantaſia duplex, ſcilicet determinata, ſcilic. eadem cum imaginativa, habens organum determinatum; & indeterminata, exiſtens in qualibet parte animalis, etiam deciſa. Sed Avicenna poſuit quintam potentiam ſc. phantaſiam mediam inter æſtimativam & imaginativam, quæ componit & dividit ſpecies imaginales, 1. q. 78. 4. *c. fin.*

2. Eſt theſaurus formarum per ſenſum acceptarum, componens & dividens eas. Et eſt idem quod imaginativa, 1. q. 78. 4. *c.* & q. 84. 6. *ad* 2.

3 Phantaſia & memoria ſunt paſsiones primi ſenſitivi, non quidem tamquam proprii organi, ſed quia oriuntur ab anima mediante primo ſenſitivo, 1. q. 78. 4. *ad* 3.

4 Dæmon poteſt immutare phantaſiam hominis, & alios ſenſus corporeos, ut aliter videatur res, quam ſit, 1. q. 111. 3. 4. *o.* & q. 114. 4. *ad* 2. & 22. q. 10. 1. *ad* 3. & 2. 8. 5. *ad* 4. & *ad* 6.

1 Phantaſma eſt ſimilitudo individui in organo corporeo, 1. q. 84. 7. *ad* 2. q. 85. 1. *ad* 3.

2 Aliquod phantaſma per ſenſum umquam acceptum poteſt formari in imaginatione per operationem virium interiorum, 1. q. 12. 9. *ad* 2. & q. 85. 2. *ad* 3. & 22. q. 172. 2. *c.*

3 Intellectus noſter abſtrahit à phantaſmatibus ſpecies intelligibiles, inquantum conſiderat naturas in univerſali, quas tamen intelligit in phantaſmatibus, quia nihil poteſt actu intelligere, niſi convertendo ſe ad phantaſmata, 1. q. 85. 1. *ad* 4. & 5. *ad* 2. item 3. q. 86. 1. *c.*

4 Phantaſmata non poſſunt imprimere intellectum poſsibilem virtute ſua, ſed virtute intellectus agentis, convertentis ſe ſupra phantaſmata, reſultat ſpecies intelligibilis in intellectu poſsibili, 1. q. 85. 1. *ad* 3.

5 Phantaſmata illuminantur ab intellectu agente, quia ejus virtute redduntur habilia, ut ab eis intentiones intelligibiles abſtrahantur, 1. q. 85. 1. *ad* 3.

6 In poteſtate noſtra eſt per virtutem intellectus agentis formare phantaſmata, accommoda conſiderationi quam volumus, niſi forte eſſet impedimentum ex parte organi cujus eſt, 1. q. 85. 1. *ad* 4.

1 Pœna duplex, ſcilicet pœna ſenſus, ideſt afflictiva, & pœna damni, ideſt carentia divinæ viſionis, 12. q. 87. 4. *c. fin.* & 22. q. 76. 4. *ad* 4. & 3. q. 46. 9. *ad* 3. & q. 52. 2. *ad* 2.

2 Pœna ſenſus debetur culpæ ratione inordinatæ converſionis, ſed pœna damni ratione averſionis, 12. q. 87. 4. *o.* item 22. q. 79. 4. *ad* 3.

3 Pœna peccati duplex, ſc. per inflictionem contrarii, & per ſubtractionem boni convenientis: prima eſt à Deo agente, ſecunda vero à Deo non agente, 22. q. 19. 1. *ad* 3.

4 Duplex, ſcilicet taxata, & conſequens; prima commenſuratur culpæ, non autem ſecunda, 22. q. 164. 1. *ad* 4.

5 Pœna conſequens peccatum duplex, ſcilicet per ſe, & per accidens, 12. q. 73. 8. *o.*

6 Unius peccati eſt tantum una pœna adęquata, & plures partiales multipliciter, 22. q. 39. 4. *ad* 3. & q. 99. 4. *ad* 2.

7 Omnis pœna eſt medicina, ſed non ſemper reſpectu peccantis, 12. q. 87. 2. *ad* 1. & 3. *ad* 2. item 22. q. 39. 2. *ad* 1. item 4. *ad* 3. & q. 66. 6. *ad* 2. & q. 86. 1. *c.* & q. 108. 3. *ad* 2. & 4. *c.*

8 Omnis pœna eſt corruptio agentis, & omnis culpa eſt corruptio actionis, 1. q. 48. 5. 6. *o.* & 12. q. 21. 2. *ad* 3.

9 De ratione pœnę eſt, quod ſit contraria voluntati, 1. q. 8. 5. *c.* & q. 64. 3. *c.* & 12. q. 87. 2. 6. *c.* & 22. q. 18. 3. *c.*

10 De ratione pœnæ ſunt tria, ſcilicet quod ſit contra voluntatem, propter culpam, & paſſio ab extrinſeco, 12. q. 46. 6. *ad* 2.

11 Nulla pœna eſt volita abſolute, ſed ex conditione dupliciter, ſc. qua acquiritur bonum, ut ſatisfactio & martyrium; & ſine qua non, ut mors naturalis & purgatio, ſine quibus ad bonum optatum perveniri non poteſt, 12. q. 87. 6. *c.*

12 Pœna eſt bonum ſimpliciter, & malum ſecundum quid, ideſt huic, 22. q. 19. 1. *c.*

13 Peccatum non eſt pœna, niſi per accidens, & hoc dupliciter, ſc. ratione antecedentis, quia deſeritur á Deo, & ratione conſequentis, quia perditur melius, 12. q. 87. 2. *o.* item 22. q. 36. 2. *ad* 4.

14 Puniri non eſt culpa, ſed fieri reum pœna, 12. q. 87. 1. *ad* 2.

15 Pœna peccato proportionatur ſecundum acerbitatem in judicio divino & humano, 12. q. 87. 3. *c.* & 4. *c. ad* 3.

16 Ratio omnium pœnarum veteris legis exponitur, 12. q. 105. 2. *ad* 9. & *ad* 10. & *ad* 11. & *ad* 12.

17 Pœna non debetur juſte, niſi propter culpam, 12. q. 87. 7. *o.*

18 Omnis pœna ut pœna infligitur tantum pro culpa propria, & prætorita; ſed ut ſatisfactio vel ut medicina, infligitur etiam pro culpa aliena, 12. q. 87. 7. *o.* item 22. q. 108. 4. *o.* & 3. q. 14. 1. *ad* 3.

19 Nullus punitur pœna animæ, niſi pro culpa propria, quia pœna animæ non eſt medicina, 12. q. 87. 8. *c.* & 22. q. 108. 4. *c. ad* 1.

20 Filius punitur pœna corporali pro culpa parentum, & ſervi pro dominis, inquantum ſunt aliquid eorum, non autem pœna ſpirituali; niſi culpa aliorum fiat eis propria ratione conſenſus, vel imitationis, vel conſultationis, vel diſsimulationis, 12. q. 81. 1. *ad* 1. & 2. *ad* 1. & q. 87. 8. *o.* & 22. q. 108. 4. *ad* 1. & *ad* 3. & q. 164. 1. *ad* 4. & 3. q. 82. 6. *ad* 3.

21 Pœnam ſemper præcedit peccatum in natura, ſed non ſemper in perſona puniti, 12. q. 87. 7. *o.*

22 Qui eſt in peccato non habet guſtum ſanum, ſed affectum infectum amore ſui inordinato; ideo revocatur á peccato per pœnas contrarias ſuæ naturæ & ſuæ voluntati, & non dulcedine divinæ bonitatis, 22. quæſt. 108. 3. *o.*

23 In judicio humano nullus debet puniri pœna perſonali, niſi pro culpa ſua, ſed tantum pœna damni triplici ratione, ſc. vel ex hoc quod aliquis ineptus redditur ſine ſua culpa ad aliquod bonum habendum vel conſequendum, vel quia bonum in quo damnificatur, non eſt proprium bonum, ſed commune; vel quia bonum unius dependet ex bono alterius, 22. q. 108. 4. *ad* 2.

24 Non omnes pœnæ ſunt æquales, nec præmia ſunt æqualia, 12. q. 73. 2. *c.*

25 Maxima pœna eſt ſeparari à Deo, 12. q. 88. 6. *c. fin.*

26 Gravior pœna imponitur quadrupliciter, ſcil. propter gravius peccatum, conſuetudinem, pronitatem, & nocumentum, 12. q. 105. 2. *ad* 9. & 22. q. 39. 2. *ad* 1.

27 Lex vetus pœna mortis punit peccata contra Deum, homicidium, irreverentiam ad parentes, adulterium, inceſtum, & furtum hominum, aliarum autem rerum pœna damni, 12. q. 105. 2. *ad* 10. & 22. q. 66. 6. *ad* 2.

28 Pœnam talionis in percuſſoris mutilationibus, & falſo teſtimonio lex vetus infligit, in aliis vero flagella vel ignominiam, *ibid.*

29 Pœna poſt remiſsionem culpæ imponitur duplici de cauſa, ſc. ad ſolvendum debitum, & ad remedium: quoad primum debet imponi ſecundum quantitatem culpæ; ſed quoad ſecundum pro minori culpa imponitur major pœna triplici ratione, ſc. difficultatis, periculi, & multitudinis, 12. q. 105. 2. *ad* 9.

30 Chriſtus ex auctoritate poterat totam pœnam, vel partem dimittere, ſicut volebat, non autem alii, 22. q. 83. 4. *ad* 2.

31 Deus tardat pœnas pro peccatis duplici ratione, ſc. ut prædeſtinati convertantur, & ut judicia ejus appareant juſta, 22. q. 10. 11. *c. fin.*

32 Poſt hanc vitam nullus habebit pœnam corporalem nec ſpiritualem, niſi pro culpa ſua, 22. q. 108. 4. *c.*

33 Minima pœna purgatorii eſt major quam maxima pœna hic, 3. q. 46. 6. *ad* 3.

34 Mortui cum ſolo peccato originali non puniuntur pœna ſenſus, 3. q. 1. 4. *ad* 2.

35 Pœna æterna debetur peccato originali non ratione gravitatis, ſed ratione ſubjecti privati gratia, 12. q. 87. 5. *ad* 2.

36 Pœna duplex debetur peccato originali, ſcilicet carentia divinæ viſionis, inquantum inficit perſonam, mors, rebellio, & hujuſmodi, inquantum inficit naturam, 3. q. 52. 5. *c.*

37 Omnes pœnæ peccato primorum parentum declarantur, 22. q. 164. 2. *o.*

38 Minor pœna debetur peccato originali, quam veniali, 3. q. 1. 4. *ad* 1.

39 Peccatum veniale ſine gratia, ideſt cum originali vel mortali, punitur æternaliter pœna ſenſus in inferno, 12. q. 87. 5. *ad* 3.

40 Pœna temporalis debetur veniali, æterna vero mortali, 12. q. 72. 5. *c.* & q. 87. 2. 5. *o.* & q. 88. 2. 4. *c.* & q. 109. 7. *c.* item 3. q. 86. 4. *o.*

41 Omnis pœna præeligenda eſt non ſolum peccato mortali, ſed etiam veniali; tamen nullus tentet ſe, nec alium in ſpeciali de hoc propter periculum, quia deſcendere in talibus ad ſingula eſt inducere hominem in tentationem, & præbere occaſionem peccandi, 22. q. 100. 3. ad 4.

42 Remiſſa per pœnitentiam culpa mortali & pœna æterna, quandoque remanet pœna temporalis, 12. q. 87. 6. *o.* & 3. q. 86. 4. *o.*

Pœnale eſt aliquid, inquantum eſt contra voluntatem, 1. q. 48. 5. *c.* & q. 64. 3. *c.* & 12. q. 87. 2. 6. *c.* & 22. q. 18. 3. *c.*

1 Pœnitentia ut eſt dolor voluntatis, cum electione recta, eſt virtus, vel actus ejus, non autem ut paſsio, 3. q. 85. 1. *o.*

2 Eſt virtus ſpecialis, quia habet materiam generalem ſub ratione ſpeciali, ſcilicet omnia peccata, ut emundabilia per actus hominis, 3. q. 85. 2. *o.*

3 Eſt virtus moralis, & non theologica, quia objectum ejus eſt peccatum, non autem Deus, ſed eſt finis ejus, 3. q. 85. 3. *ad* 1.

4 * Eſt ſpecies juſtitiæ commutativę, licet contineat aliquid de qualibet virtute, 3. q. 85. 3. *o.* & 4. *c.*

5 Pœnitentia & vindicativa continetur ſub juſtitia commutativa, 3. q. 85. 3. *ad* 3.

6 Pœnitentia ſecundum quod eſt virtus, importat deteſtationem peccati, cum propoſito abolendi illud ſecundum conditionem ſtatus peccantis, 3. q. 85. 2. *ad* 1. & 3. *c.*

7 Ponit medium, inquantum infert debitam pœnam pro qualibet culpa, ſecundum acceptationem Dei, 3. q. 85. 3. *ad* 2.

8 * Pœnitentiam ordine naturæ ſimpliciter præcedunt virtutes theologicæ, 3. q. 85. 6. *o.*

9 Pœnitentia eſt dolor de peccato præterito,

6 * Opera pietatis non debent prætermitti propter religionem, niſi impediant eam, quia jam non eſſent opera pietatis, 22. q. 101. 4. c.

7 Donum pietatis eſt habitualis diſpoſitio animæ, quę prompte mobilis eſt á Spiritu Sancto, ad habendum filialem affectum ad Deum ut ad patrem, 22. q. 121. 1. c.

8 Pietatis donum colit patrem Deum, ſed ut virtus colit patrem carnalem, 22. q. 121. 1. 3. c.

9 Donum pietatis colit Deum, & conſequenter quę Dei ſunt, ſcil. ſanctos, ſacram ſcripturam, & pauperes, 22. q. 121. 1. ad 3.

10 Donum quo aliquis propter reverentiam Dei operatur bonum ad omnes, perficiens vim appetitivam, in iis quæ ad alterum ſunt, convenienter pietas nominatur, 12. q. 68. 4. c. fin. & ad 2.

11 Donum pietatis eſt unus habitus, dirigens in omni communicatione ad alterum, propter unam menſuram, 12. q. 68. 4. c. fin.

12 Religio eſt potior virtute pietatis, ſed eſt inferior dono pietatis, 22. q. 121. 1. ad 2.

13 Pietas & timor Dei manifeſtant fidem & ſapientiam, 22. q. 45. 1. ad 3.

14 Actus doni pietatis in patria eſt honor Dei, & honor ſanctorum adinvicem, 22. q. 121. 1. ad 3.

1 Pignus facit ſpem habendi rem, & tantum valet, 12. q. 114. 3. ad 3.

1 Piſces carent memoria, ſecundum Baſil. non autem ſecundum Auguſt. & communiter ſunt animalia imperfectiora terreſtribus animalibus, 1. q. 72. 1. ad 1.

2 Non offerebantur in templo, quia ſunt magis alieni à converſatione hominum, quam alia animalia, & cito moriuntur quando ſunt extra aquam, 12. q. 102. 3. ad 3.

3 Ut includantur omnia hujuſmodi, quæ habent aliquod ſpeciale inter piſces, ſubjungit ſcriptura: creavit Deus cete grandia, 1. q. 70. ad 4.

1 Pythagoras noluit profiteri ſe eſſe ſapientem, ſed amatorem ſapientiæ, 22. q. 186. 2. ad 1.

Placere hominibus propter favorem humanum eſt peccatum, non autem ſi hoc fit ad gloriam Dei, 22. q. 115. 1. ad 1.

Plagium eſt furtum hominis, & punitur in veteri lege pœna mortis, 12. q. 105. 2. ad 10.

Planetas ſeptem illuminantes totum mundum ſignificat candelabrum habens ſeptem lucernas, in ſeptem calamis, in auſtrali parte templi, quorum curſus eſt nobis ex auſtrali parte,, 12. q. 102. 4. ad 6. c. 2.

1 Plantæ productę tertia die pertinent ad opus diſtinctionis, non autem ad opus ornatus, 1. q. 69. 2. ad 1.

2 Plantæ ſecundum Auguſtinum, productę ſunt die tertia, cauſaliter tantum; ſecundum alios autem productæ ſunt in actu, 1. q. 69. 2. c. & q. 70. 1. c. fin. & q. 71. c. fin. & q. 72 c. ad 1. & q. 74. 2. c. & q. 102. 1. ad 5.

3 Habent ſimul potentiam generationis activam & paſsivam, ſed abſolute dicuntur mares vel fœminæ à prædominio, 1. q. 92. 1. c. & 3. q. 32. 4. c.

1 Plato ſolius amore veritatis contemplandæ, abſtinuit ab omni delectatione venerea, pro quo ſacrificavit, non quaſi reputans hoc peccatum, ſed cedens errori civium, 22. q. 152. 2. ad 3.

2 Vidit librum Geneſis, & expoſuit aliquid ejus, 1. q. 66. 1. ad 5. & q. 74. 3. ad 4.

3 Poſuit ideam ſeparatam entis, & unius, & boni, ſcil. ſummum Deum, 1. q. 6. 4. c.

Pluralitas materialis à nullo agente eſt intenta ut finis, quia tendit in infinitum, quod repugnat fini, 1. q. 47. 3. ad 2. & fin. & q. 50. 4. ad 4.

Pluviales aquę cauſantur ex vaporibus aqueis, & parum ex vaporibus miſtorum, qui ex vi naturæ reſolvuntur in veras aquas; ideo in eis poteſt eſſe baptiſmus, 3. q. 66. 4. ad 5.

Poetica utitur metaphoris propter defectum rei de qua eſt; theologia vero propter exceſſum, 1. q. 1. 9. ad 1. & 12. quæſt. 101. 2. ad 2.

1 Pollutio nocturna magis judicatur quoad rationem meriti vel demeriti ſecundum principium quod eſt in dormiendo, quam ſecundum terminum, qui eſt in vigilando; nec reputatur quis evigilaſſe, quouſque perfecte uſum liberi arbitrii recuperaverit, 1. quæſt. 94. 4. ad 4.

2 Non omnis emiſsio humoris carnalis eſt proprie pollutio, ſcilicet quando in vigilia ex infirmitate, vel abſque ulla commotione carnis, & abſque cogitatione immunda, & ſine delectatione, & quaſi inſenſibiliter humor carnalis egreditur, 22. q. 151. 1. ad 4.

De pomis collium æternorum, 1. q. 10. 3. c.

Populus eſt multitudo hominum, juris conſenſu, & utilitate communicans, ſociata, 1. q. 31. 1. ad 2. & 12. q. 105. 2. c.

Porphyrio habet unum pedem latum ad natandum, & alium fiſſum ad ambulandum, ſolo morſu bibit omnem cibum aqua tingens; ideo ſignificat inobedientes, 12. q. 102. 6. ad 1. fin.

Poſitio duplex, ſcil. prædicamentum, ideſt ordo partium in loco, & differentia quantitatis, 12. q. 49. 1. ad 3.

1 Poſſe facere non intelligitur aliquis, quod non licite facere poteſt, 22. q. 187. 3. c.

2 Hoc verbum, poteſt, habet vim ampliativam, 1. q. 25. 5. ad 2.

3 Illud poſſumus, quod de jure poſſumus: unde dicitur illud eſſe non poſſe, quod convenienter eſſe non poteſt; ideo exponitur, non poteſt, ideſt non debet, 3. q. 74. 7. ad 1.

4 Dicitur ille aliquid non poſſe, qui non poteſt illud de facili, 3. q. 86. 1. ad 2. fin.

1 Poſſeſsio rerum exteriorum, quoad uſum, eſt homini naturalis, non autem quoad naturam earum, 22. q. 66. 1. c.

2 Poſsidere aliquid quaſi proprium eſt licitum & neceſſarium triplici ratione, ſcil. ſolicitudinis, ordinis, & pacis, 22. quæſt. 66. 2. c.

3 Communitas poſſeſsionum dicitur eſſe de jure naturali, quia diviſio earum eſt ſecundum jus humanum tantum, 12. q. 94. 5. ad 3. & 22. q. 66. 2. ad 1. & 7. c.

4 Poſſeſsiones Judęorum non poterant vendi, ne ſortes confunderentur; præter domos urbanas, quia non erant ſorte diviſæ, 12. q. 105. 2. c. ad 3.

5 Optimum eſt, quod poſſeſsiones ſunt diſtinctæ, ſed uſus partim ſit communis, & partim per voluntatem poſſeſſorum communicetur, ſicut ſtatutum eſt in lege veteri, 12. q. 105. 2. c. item 22. q. 66. 2. c.

6 Propter irregularitatem poſſeſsionum plures civitates deſtruuntur, ut Philoſophus dicit; ad quod lex vetus triplex appoſuit remedium, ſcil. vel ut ſecundum numerum hominum poſſeſsiones ęqualiter dividerentur, vel ut poſſeſsiones non in perpetuum alienentur, ſed certo tempore ad ſuos poſſeſſores revertantur, ut non confundantur ſortes poſſeſsionum; vel ut ad hujuſmodi confuſionem tollendam proximi ſuccedant morientibus, 12. q. 105. 2. c. ad 3.

1 Poſsibile ſumitur dupliciter, ſcil. ut dividitur contra neceſſe, & ut commune ad neceſſe, & ad contingens, 1. quæſt. 41. 4. ad 2.

2 Poſsibile vel impoſsibile duplex, ſcil. ſimpliciter & abſolute, & ex ſuppoſitione, 3. q. 46. 2. c.

3 Poſsibile vel impoſsibile abſolute dicitur per convenientiam vel repugnantiam terminorum, non autem poſsibile ſecundum aliquam potentiam, 1. q. 25. 3. c. ad 4. & q. 46. 1. ad 1.

4 Poſsibile & impoſsibile dicuntur tripliciter, ſcil. ſecundum potentiam activam vel paſsivam; & in eo quod aliquid facere poſſe dicitur, vel fieri. Alio modo non ſecundum aliquam potentiam, ſed ſecundum ſeipſum, ſicut per repugnantiam terminorum vel convenientiam, poſsibile, vel impoſsibile aliquid dicitur eſſe. Tertio dicitur ſecundum potentiam mathematicam, ut in geometricis, 1. q. 25. 3. c. ad 4. & q. 46. 1. ad 1.

5 Poſsibile vel impoſsibile ſecundum potentiam, judicatur ſecundum cauſas inferiores tantum, 1. q. 25. 3. ad 4.

6 Poſsibile contentum ſub neceſſario convenit Deo, non autem oppoſitum ei, quia ſequitur potentiam paſsivam, 1. q. 41. 4. ad 2.

Poſteriorem aliquem effectum contingit eſſe ſuo principio dupliciter, ſcil. ex parte agentis, & ex parte actionis, 1. q. 42. 2. c.

Poſt prædicamentum eſt quod conſequitur diverſa genera, 12. q. 49. 1. c.

1 Potentia ſignificat id quod eſt principium, non autem relationem ejus, 1. q. 41. 5. ad 1.

2 * Potentia creaturæ duplex, ſcil. ad eſſe & ad agere. Prima ſe tenet ex parte materiæ, ſecunda vero ex parte formæ, 12. q. 55. 2. c.

3 Duplex, ſcil. potentia abſoluta, & potentia ordinata, 1. q. 9. 2. c. & q. 25. 5. ad 1.

4 Potentia creaturæ duplex, ſcil. naturalis, & obedientialis, 1. q. 115. 2. ad 4. & 3. q. 1. 3. ad 3. & q. 11. 1. c.

5 Potentiæ naturales non habent habitum, nec aliquid ſuperadditum, quia operantur circa aliqua determinata, 12. q. 49. 4. ad 2.

6 Duplex, ſcil. imperans, & exequens, 1. q. 115. 2. ad 4.

7 Duplex, ſcilicet rationalis, & irrationalis. Dico autem potentiam rationalem ſive humanam, ipſam rationem, vel quæ rationi obediat, 12. q. 8. 1. ad 2.

8 Rationales ſunt ad oppoſita reſpectu eorum tantum quæ ſunt ſub convenienti objecto earum, 12. q. 8. 1. ad 2.

9 Sunt ad oppoſita reſpectu earum tantum ad quæ non naturaliter inclinantur, ſcilicet non reſpectu finis, 1. q. 62. 8. ad 2.

10 * Oppoſitorum eadem eſt potentia, 12. q. 8. 1. ad 1.

11 Non eſt poſsibile quod eadem potentia ſit activa & paſsiva, 1. q. 79. 10. c.

12 Immaterialis quanto plus recipit de bonitate, tanto fit capacior in infinitum, non autem potentia materialis, 22. quæſt. 24. 6. c.

13 Potentia activa cujuslibet rei ſequitur formam ejus, quæ eſt principium agendi, & naturam ejus, 3. q. 13. 1. c.

14 Quælibet potentia activa, quantumcumque imperfecta, poteſt in aliquam operationem, 22. q. 129. 2. c.

15 Potentiæ activæ, artes, & habitus, qui ſunt circa finem, imperant iis qui ſunt circa ea quæ ſunt ad finem, 1. q. 82. 4. c. & 12. quæſt. 9. 1. c. & 22. quæſt. 81. 1. ad 1. & 5. ad 1.

16 In omnibus potentiis activis ordinatis illa potentia quæ reſpicit finem univerſalem, movet potentias, quæ reſpiciunt fines particulares, 1. quæſt. 82. 4. c. & 12. quæſt. 49. 1. c. & quæſt. 65. 3. ad 1. & quæſt. 114. 4. ad 1.

17 Quanto potentia eſt altior vel ſuperior, tanto ad plura ſe extendit, 1. q. 65. 3. c.

18 In potentiis ordinatis quicquid poteſt poten-

potentia inferior, poteſt ſuperior, niſi ſit ad effectum, 1. q. 57. 2. c. & q. 86. 1. ad 4. & q. 110. 2. ad 2. & 12. q. 74. 7. c. fin.

19 In omnibus potentiis & habitibus ordinatis ultima perfectio reſervatur ſupremæ in genere illo, 12. q. 5. 6. ad 1. & q. 15. 4. c. ad 1. & q. 57. 6. c. & q. 74. 7. c. & q. 98. 3. c. item 22. q. 47. 11. ad 3. & 3. q. 72. 11. c.

20 * Ad ea quæ ſunt diverſa genere, ex equo ſe habentia, ordinantur diverſæ potentiæ animæ, non autem aliter, 12. quæſt. 8. 2. ad 2.

1 Poteſtas excellentiæ humanitatis Chriſti in ſacramentis conſiſtit in quatuor principaliter, ſcilicet in hoc quod meritum & virtus paſsionis ejus operatur in ſacramentis, & in ejus nomine ſacramenta ſanctificantur, & ex ejus inſtitutione ſacramenta virtutem obtinent, & ipſe effectum ſacramentorum ſine exteriori ſacramento potuit conferre, 3. q. 64. 3. 4. c. & q. 84. 5. ad 3. & 7. ad 4.

2 Chriſtus potuit hanc poteſtatem aliis communicare, 3. q. 64. 4. o.

3 Nulli puræ creaturæ communicata eſt, 3. q. 64. 4. ad 1. & ad 3. & q. 71. 1. ad 1.

4 Propria poteſtas Chriſti in baptiſmo duplex, ſcil. divina, & excellentiæ, ſecundum humanitatem; ſecundam communicare potuit, non autem primam, 3. q. 64. 4. o.

5 Bonus uſus poteſtatis ad regendum alios eſt optimus, & abuſus ejus eſt peſsimus, 12. q. 2. 4. ad 2. & 22. q. 65. 3. ad 1.

6 Abutens poteſtate ſibi data meretur eam amittere, 12. q. 24. ad 2. & 22. q. 65. 3. ad 1.

7 Officium poteſtatum cœleſtium eſt arcere dæmones, 1. q. 108. 6. c. fin. & quæſt. 110. 1. ad 2. fin. & q. 113. 3. c.

Potus moderatus vini multum confert, & modicus exceſſus multum lædit, etiam pluſquam exceſſus cibi cum uſum rationis impediat; vinum enim multum potatum irritationem & iram, & ruinas multas inducit, 22. q. 149. 1. o.

1 Præceptum importat applicationem legis ad ea quæ ex lege regulantur, 12. q. 90. 2. ad 1.

2 De ratione præcepti eſt, quod importet ordinem ad finem, inquantum præcipitur id quod neceſſarium, vel expediens eſt ad finem, 12. q. 99. 1. c.

3 Præceptum proprie importat rationem debiti, 12. q. 99. 1. c. & q. 100. 5. ad 1. & 9. c. & 22. q. 44. 1. c.

4 In quolibet præcepto ſunt conſideranda duo, ſcil. finis, & poſsibilitas, 12. q. 13. 3. ad 3.

5 Non omnia poſita in lege ſunt ſub præcepto, 22. q. 186. 9. ad 2.

6 Illud tantum cadit ſub præcepto legis proprie pro quo pœna legis infligitur, 12. q. 100. 9. c.

7 Multi errores phariſæorum de præceptis divinis, 12. q. 108. 1. ad 2. & ad 4.

8 Præceptum duplex, ſcil. obligans ſingulos de communitate, vel communitatem tantum, 22. q. 152. 2. ad 1.

9 Præcepta affirmativa non diſtinguuntur à negativis, quando ſe includunt, 12. q. 100. 4. ad 2. & 22. q. 22. 2. ad 3.

10 Negativa prohibent actus peccatorum qui ſunt ſecundum ſe mali, nec umquam ullo modo, aliquo tempore, vel loco poſſunt bene fieri; affirmativa vero ſunt de actibus virtutum, 22. q. 33. 2. c.

11 Pręceptorum diverſitas non ſignificat diverſitatem habitus, ſed diverſitatem actus, qui non dantur de habitibus virtutum, ſed de actibus earum, 22. q. 31. 4. ad 1. & q. 44. 2. ad 1.

12 Pręcepta affirmativa obligant ſemper, ſed non ad ſemper, negativa vero obligant utroque modo, 12. q. 71. 5. ad 3. & q. 88. 2. ad 2. & q. 100. 10. c. ad 2. & 22. q. 3. 3. c.

13 Omne præceptum affirmativum habet annexum negativum, 22. q. 44. 3. ad 3.

14 Præceptum dupliciter amittit obligationem, ſcil. ratione impoſsibilis, vel ſi finis ejus ſine eo haberi poteſt, 12. q. 13. 3. ad 3. & 22. q. 64. 6. ad 3.

15 Præcepta novæ legis ſunt majora quam veteris, quoad explicationem, & manifeſtationem, non autem quoad ſubſtantiam, 12. q. 107. 3. ad 2.

16 Præcepta Dei ſunt de eo, quod eſt de neceſsitate ſalutis, ſecundum ſe; ideo quolibet caſu obſervari illa oportet, non autem pręcepta eccleſiæ, 22. q. 147. 4. ad 1.

17 Præcepta decalogi ſunt quaſi prima & communia legis principia per ſe nota, 12. q. 100. 3. ad 3. & 5. ad 6. & 22. q. 122. 3. ad 4. c. & 5. ad 1. & ad 2. & ad 3. & 6. ad 1. & ad 2. & q. 140. 1. ad 3. & q. 170. 1. ad 3. & 2. ad 1.

18 Sunt, quę ſtatim ex primis principiis, vel ex fide innoteſcunt hominibus, 12. q. 100. 3. o. & 5. ad 1. item 6. 11. c. item 22. q. 121. 1. c.

29 Inter præcepta decalogi non numerantur prima communiſsima præcepta legis naturę, nec ea quæ diligenti inquiſitione indigent, 12. q. 100. 3. c. & 5. ad 1. & 11. c. & 22. q. 56. 1. c.

20 Præcepta decalogi ſunt immediate à Deo, alia vero per Moyſen, vel per alios, 12. q. 100. 3. c. ad 1. & 6. c. & 11. a.

21 Sunt ſcripta quadruplici ratione, ſcilicet primo quia per contrariam conſuetudinem qua multi in peccato præcipitabantur, jam apud multos ratio naturalis obtenebrata erat; ſecundo quia etſi in aliquibus vigebat ratio, tamen amor boni in eis deficiebat, unde per quamdam coactionem legis obligatoriæ, ad bonum inducendi erant; tertio ut ad opera virtutis non ſolum natura inclinaret, ſed etiam reverentia divini imperii; quarto ut magis memoriæ tenerentur, & frequentius in cogitatione verſarentur, 1. q. 24. 1. c.

22 Diverſimode á diverſis numerantur & diſtinguuntur, 12. q. 100. 4. 5. o.

23 Sufficientia decem pręceptorum decalogi, 12. q. 100. 5. o.

24 Convenienti modo traduntur, quia in eis maxima ſapientia continetur, 12. quæſt. 100. 7. o.

25 Convenienter ordinantur, 12. q. 100. 6. o.

26 Omnia quæ ſunt in doctrina veteris teſtamenti ordinantur ad præcepta decalogi, uſque ad finem, 12. q. 56. 1. ad 3.

27 Omnia alia præcepta moralia veteris legis reducuntur ad præcepta decalogi, 12. q. 100. 3. 11. c. & 22. q. 122. 6. ad 2.

28 Omnia præcepta moralia legis divinæ continentur in præceptis decalogi, 12. q. 100. 3. o.

29 Singula pręcepta decalogi declarantur, 22. q. 122. o.

30 Ratio tantum in primo & tertio præcepto redditur, quia alia ſunt pure moralia, & ſine determinatione, 12. quæſt. 100. 7. ad 2.

31 Præmium ponitur tantum in primo & quarto præcepto, quia videbantur inutilia; pœna vero ponitur tantum in primo & ſecundo ratione pronitatis. Erant autem homines proni ad idololatriam, propter generalem conſuetudinem gentium; & ſunt proni ad perjurium propter frequentiam juramenti, 12. q. 100. 7. ad 3. & ad 4.

32 Peccatum falſæ doctrinę prohibetur ſecundo præcepto decalogi, 12. q. 100. 5. ad 3. & 11. c.

33 In ſolo tertio præcepto ponitur, memento, ratione beneficii præteriti, vel propter determinationem ejus, 12. quæſt. 100. 7. ad 5.

34 Pręceptum tertium myſtice, quoad ceſſationem á peccatis, & quietem mentis in Deum, eſt generale, ſed ut per ipſum prohibentur ad litteram opera ſervorum, ideſt opera mechanica, eſt præceptum ſpeciale. Sub opere autem manuali intelliguntur omnia humana officia, ex quibus homines licite victum lucrantur, ſive manibus, ſive pedibus, ſive lingua fiant, 22. q. 122. 4. ad 1. & q. 187. 3. c.

35 Et erat partim morale, & partim cæremoniale, 12. q. 100. 3. ad 2. & 7. ad 2. & ad 5. & 22. q. 122. 4. ad 1.

36 Pręcepto tertio, ut eſt morale, pręcipitur quies mentis in Deo, cui contrariatur triſtitia mentis de bono divino, 12. q. 100. 5. c. fin. & 22. q. 35. 3. ad 1.

37 Omnia præcepta decalogi, pręter tertium & quartum, ſunt negativa: quia negatio eſt communior affirmatione, 12. q. 100. 7. ad 1.

38 Tria prima præcepta decalogi ſunt de actionibus religionis, quartum eſt de pietate: reliqua vero de juſtitia communiter dicta, 22. quæſt. 122. 1. c. & 2. c. ad 1. & 3. 4. 5. 6. c.

39 Inter præcepta decalogi non dantur præcepta de prudentia, ſed tantum in prophetis, & in nova lege, 22. q. 56. 1. o.

40 Intellectus & ſcientia fidelium ſunt in pręceptis legis Dei, ideo non dantur de eis præcepta in decalogo, ſed in ſequentibus, 22. q. 16. 2. ad 1.

41 In decalogo ponitur præceptum de paſſionibus ipſius concupiſcibilis, non autem iraſcibilis, quia præcepta decalogi ſunt prima, 12. q. 100. 5. ad 6.

42 Præcepta quæ inducunt ad obſervantiam legis præſupponunt legem; ideo non poſſunt eſſe prima, nec ponuntur in decalogo, 22. q. 170. 2. ad 2.

43 Præcepta, quę prohibent concupiſcentiam ſunt duo; ſecundum rationes ſpeciales, unum vero ſecundum rationem communem, 12. q. 100. 4. ad 3.

44 Omnia præcepta moralia pertinent ad legem naturæ, ſed diverſimode, 12. q. 49. 3. ad 2. & 4. c. & q. 100. 1. o. & q. 104. 1. c.

45 Præcepta moralia ſervari debent ſemper ab omnibus, quia ſunt de lege naturali, 12. q. 98. 5. c.

46 In iis ad quæ homo tenetur ex ratione ſufficit præceptum de faciendis, in quibus etiam intelligitur prohibitio vitandorum, 22. q. 22. 1. ad 3.

47 Præcepta legis cujuſcumque dantur de actibus virtutum, 12. q. 107. 1. ad 2.

48 Præcepta Dei ſunt lucida, quod tamen non eſſet, niſi haberent rationalem cauſam, 12. q. 102. 1. b.

49 Præcepta moralia & novæ legis habent rationabilem cauſam ſecundum ſuam naturam, non autem veteris, ſed tantum in ordine ad aliud ſignificandum, vel excludendum, 12. q. 102. 1. o.

50 Operari manibus licita & neceſſaria victus eſt in præcepta de jure naturali; ſed ceſſare ab opere manuali licito & neceſſario eſt facere aliter, quam naturæ ordo exigit, 22. q. 187. 3. c. ad 1. fin.

51 Labor manualis eſt in pręcepto communitatis, non autem ſingulis, niſi quando quis ſi-

ſine eo non poteſt licite vivere, 22. q. 187. 3. *c. ad* 1.

52 * Operari ſine triſtitia, & delectabiliter ratione finis, cadit ſub præcepto legis Dei, non autem ex habitu, 12. q. 100. 9. *ad* 3.

53 Lex vetus continet præcepta moralia, ideſt de actibus virtutum, 12. q. 98. 2. *o.* & 3. *ad* 2. & 4. *c.*

54 Lex divina dat præcepta moralia de actibus omnium virtutum, obligando, vel conſulendo, non autem lex humana, 22. q. 100. 2. *o.*

55 Omnia præcepta legis, ſunt unum ratione finis, ſed ſunt multa ſecundum diverſitatem rerum ad finem, 12. q. 99. 1. *o.*

56 * Modus virtutis triplex, ſcilicet ſcienter, voluntarie, & ex habitu; primus eſt de præcepto legis divinæ & humanæ, ſecundus divinæ tantum, tertius nullius, 12. q. 69. 3. *ad* 2. & q. 100. 9. *o.* & 22. q. 44. 1. *ad* 1. & 4. *ad* 1. & 8. *c.*

57 Maximum præceptum datur de charitate, 22. q. 44. 1. *o.*

58 Præceptum de dilectione Dei exponitur, 22. q. 44. 4. 5. *o.*

59 Præcepta charitatis non numerantur inter præcepta decalogi, quia omnia alia in eis, includuntur, & ad hæc ordinantur, 12. q. 100. 3. *ad* 1. & 11. *c.* & 22. q. 22. 2. *ad* 1. & q. 23. 4. *ad* 3. & q. 44. 1. *ad* 3. & q. 110. 4. *ad* 2. & 5. *c.* & q. 122. 1. *ad* 4.

60 Tota lex in præcepto charitatis impletur; 12. q. 99. 1. *ad* 2. & q. 105. 2. *ad* 1.

61 * Præceptum de dilectione Dei perfecte impletur in patria tantum, ſed imperfecte in via, 22. q. 44. 6. *o.*

62 Præcepta charitatis ſunt tantum duo, ſcilicet de dilectione Dei & proximi, 12. q. 99. 1. *ad* 3. & 22. q. 44. 2. 3. *o.*

63 Sunt duo explicite, & unum implicite, quia unum includitur in alio, 12. q. 99. 1. *ad* 2. & 22. q. 44. 2. *c.* & q. 58. 1. *ad* 6.

64 Præcepta de dilectione Dei & proximi ſunt prima, & primo intenta; alia vero ſecunda, & finis ſecundarius, 12. q. 100. 3. *ad* 1. & 11. *c.* & 22. q. 41. 1. *c.* & q. 189. 1. *ad* 5.

65 Dilectio proximi, & omnia ſine quibus ipſa non ſervatur, cadunt ſub præcepto, 22. q. 32. 5. *c.*

66 Præceptum de dilectione proximi convenienter traditur, quia tangit rationem dilectionis, & modum non quidem æqualitatis, ſed ſimilitudinis tripliciter, ſcilicet ſecundum finem, regulam, & propter ſe, 22. q. 44. 7. *o.*

67 Dilectio proximi ex pręcepto debet eſſe vera, recta, ſancta, & efficax, 22. q. 44. 7. *c.*

68 Præcepta legis data ſunt, ut homines inſtruantur ad dilectionem Dei & proximi, 12. q. 99. 1. *ad* 2. & ad 3.

69 Nullum præceptum datur de dilectione ſui, vel corporis proprii, quia hæc ſemper manent, & includuntur in dilectione Dei & proximi, 12. q. 100. 5. *ad* 1. item ad 4. item 22. q. 44. 3. *ad* 1.

70 * Modus virtutis, ſcilicet operari ex charitate, eſt de præcepto ſpeciali charitatis, non autem de aliis præceptis, nec modus aliarum virtutum, 12. q. 100. 9. 10. *o.* item 22. q. 44. 1. *ad* 1. & 4. *ad* 1. item 8. *c.*

71 * Homo in ſtatu innocentiæ poterat ſine gratia ſervare omnia præcepta Dei quoad ſubſtantiam actus, non autem quoad modum ejus, ſcilicet quod fiat ex charitate, ſed poſt peccatum neutro modo, 12. q. 109. 4. *o.* & 5. *ad* 2.

72 Præcepta ſpecialia dantur de effectibus charitatis, ſcilicet de gaudio, pace, & beneficentia, propter tardiores, licet includantur in præceptis charitatis; ſimiliter contra oppoſita charitatis, ſcilicet contra odium, accidiam, invidiam, diſcordiam, & ſcandalum, 22. q. 44. 3. *ad* 2. item *ad* 3.

73 In lege divina non datur præceptum de fide ſimpliciter, ſed de quibuſdam credendis; quia fides præcedit præcepta, 12. q. 100. 4. *ad* 1. & 22. q. 36. 1. *o.* & q. 22. 1. *c.*

74 Datur præceptum de confeſſione fidei, & de doctrina ejus, 22. q. 16. 1. *ad* 4.

75 Dantur præcepta contra corrumpentia fidem, 22. q. 16. 3. *ad* 3.

76 Inter præcepta legis divinæ, quædam ſunt præambula legi, ſicut præcepta de fide & ſpe, quædam de ſubſtantia legis, 22. q. 22. 1. *c.*

77 Præcepta de ſpe non potuerunt primo dari, niſi per modum promiſſionis, ſed poſtea præcipiendo, 22. q. 22. 1. *o.* & 2. *c.*

78 In lege Dei non datur præceptum contra deſperationem, quia intelligitur in præcepto ſpei, ſicut dehonoratio parentum intelligitur in quarto præcepto, 22. q. 22. 1. *ad* 3. & 2. *ad* 3.

79 Dantur convenienter præcepta de intellectu & ſcientia quoad doctrinam, diſciplinam, uſum, & memoriam, 22. q. 16. 2. *c.* & q. 46. 2. *ad* 3. item q. 49. 1. *ad* 3.

80 Dantur præcepta de timore filiali, non autem de ſervili, ſed tantum ponuntur comminationes, 22. q. 22. 2. *o.*

81 Timor filialis eſt quaſi genus ad dilectionem Dei, & principium omnium quę pro Dei reverentia obſervantur: ideo ſimul dantur præcepta de timore filiali, & de dilectione Dei, quia utrumque eſt pręambulum ad exteriores actus qui pręcipiuntur in lege ad quos pertinent pręcepta decalogi, 22. q. 22. 2. *o.*

82 Ti-

82 Timor filialis eſt pręambulum ad legem non ſicut extraneum, vel extriſecum, ſed ſicut principium legis, ſicut etiam dilectio; ideo de utroque dantur præcepta, quaſi principia communia totius legis, 22. q. 22. 2. *ad* 1.

83 Omnia pręcepta decalogi pertinent ad prudentiam, inquantum eſt directiva omnium actuum virtuoſorum, 22. q. 57. 1. *c.* item 2. *ad* 2.

84 In lege Dei dantur præcepta contra vitia prudentiæ, inquantum ſunt contra juſtitiam, ſcilicet aſtutia, fraus, & dolus, 22. q. 56. 2. *o.*

85 Moralia intantum ſunt determinabilia lege, ideſt in præcepto, inquantum pertinent ad juſtitiam, 12. q. 99. 5. *ad* 1.

86 Præcepta legis maxime & principaliter ſunt de juſtitia, quia ipſa principaliter attendit rationem debiti, 12. q. 99. 5. *ad* 1. & q. 100. 2. *c.* & 3. *ad* 3. & 22. q. 56. 1. *ad* 1. & 2. *c.* & q. 122. 1. *o.* & q. 140. 1. *ad* 3. & q. 148. 2. *ad* 1.

87 In lege Dei dantur præcepta de fortitudine, & de partibus ejus, 12. q. 100. 11. *ad* 3. & 22. q. 140. *o.*

88 Præcepta legis divinæ dantur de fortitudine, & de aliis virtutibus, ſecundum quod convenit ordinationi mentis in Deum, 22. q. 140. 1. *c.*

89 Dantur convenienter præcepta negativa contra vitia oppoſita temperantiæ, & partibus ejus, 12. q. 100. 11. *ad* 3. & 22. q. 170. *o.*

90 Dantur præcepta de perſeverantia & patientia, non autem de magnanimitate & magnificentia, ſed dantur conſilia, 22. q. 140. 2. *ad* 1.

91 Non datur præceptum contra pręſumptionem quæ opponitur magnanimitati, quia intelligitur in pręcepto timoris, 22. q. 22. 2. *ad* 3.

92 Omnes virtutes de quarum actibus dantur præcepta, ordinantur ad purificandum cor, vel bonam conſcientiam, vel ad rectam fidem, quæ requiruntur ad diligendum Deum, 22. q. 44. 1. *c.*

93 Quædam ceremonialia erant ante legem, non quidem ex præcepto legis Dei, ſed ex ratione humana per inſtinctum Dei, 12. q. 103. 1. *o.*

94 Lex vetus continet præcepta ceremonialia, ideſt quæ ſpecialiter pertinent ad cultum Dei, 12. q. 99. 3. *o.* & 4. 5. *c.* & q. 101. 1. 2. 4. *c.* & q. 103. 1. *c. ad* 3. & q. 104. 1. *o.* & q. 108. 2. *c.* & 22. q. 122. 2. *ad* 2.

95 Omnia præcepta ceremonialia habebant cauſam rationabilem, ſcilicet litteralem, & figuralem, 12. q. 102. *o.*

96 Præcepta cæremonialia erant figura Chriſti, Eccleſię, & patriæ cœleſtis; ſed lex nova eſt tantum figura patriæ, 12. q. 101. 2. *o.* & q. 103. 1. *c.*

97 Erant figuralia, primo & per ſe; judicialia vero erant ex conſequenti tantum, 12. q. 104. 2. *o.* & 3. *c.* & 22. q. 87. 1. *c.*

98 Fuerunt viva uſque ad paſſionem Chriſti, ſed mortua deinceps, mortifera vero poſt divulgationem evangelii, 12. q. 103. 3. 4. *o.* & q. 104. 3. *c.* & 22. q. 86. 4. *ad* 1. & q. 87. 1. *c.* fin. & q. 93. 1. *o.* & q. 94. 3. *ad* 5.

99 Præcepta ceremonialia & judicialia ſunt determinationes moralium, & etiam præcepta decalogi, ſed non ponuntur in decalogo, 12. q. 122. 1. *ad* 2.

100 In lege veteri ſunt plura præcepta cæremonialia, quam judicialia, & plura pręcepta moralia reſpectu proximi, quam reſpectu Dei, 12. q. 104. 1. *ad* 3.

101 Præcepta cæremonialia, & judicialia ſunt determinativa præceptorum decalogi ex vi inſtitutionis tantum, ſed moralia ex vi naturalis inſtinctus, 12. q. 100. 11. *ad* 2.

102 Lex vetus non continet alia pręcepta, niſi moralia, ceremonialia, & judicialia, 12. q. 99. 4. *c.* & 5. *o.*

103 Colere Deum eſt actus virtutis; ideo pertinet ad præceptum morale, ſed determinatio ejus ad cęremoniale, 12. q. 99. 3. *ad* 2.

104 In iis quæ ordinant ad Deum, quædam ſunt moralia, quæ ipſa ratio fide formata dictat, ſicut Deum eſſe amandum; quædam vero cęremonialia, quę non habent vim obligationis, niſi ex inſtitutione divina, 12. q. 104. 1. *ad* 3.

105 Pręcepta cæremonialia & judicialia obligant ex lege tantum; moralia vero etiam ſecundum ſe, ex dictamine rationis, 12. q. 100. 11. *c. ad* 2. & q. 104. 1. *c.* & 4. *ad* 2.

106 Lex vetus continet pręcepta judicialia, ideſt determinationes juſtitię ſervandæ inter homines, 12. q. 99. 4. *o.* item 5. *c.* & q. 101. 1. *c.* & q. 103. 1. *c.* item q. 104. 1. *o.* & q. 108. 4. *c.* & 22. q. 87. 1. *c.* & q. 122. 1. *ad* 2.

107 Præceptum judiciale quadruplex, ſcilicet reſpectu principum, concivium, domeſticorum, & extraneorum, 12. q. 104. 4. *o.*

108 Præcepta judicialia optime tradita ſunt, de principibus & regibus Judæorum, 12. q. 105. 1. *o.*

109 Similiter de domeſticis, ideſt de conjugibus & filiis, & ſervis, 12. q. 105. 4. *o.*

110 Similiter de convictu popularium, & de poſſeſſionibus Judæorum, ſtatuendo judices, ordinem judicii, numerum teſtium, & pœnas, 12. q. 105. 2. *o.*

111 Similiter de extraneis, ideſt de peregrinis, advenis, vicinis, & hoſtibus, 12. q. 105. 3. *o.*

112 In lege veteri duplex erat præceptum de prole nata, ſcilicet generale, quoad omnes filios & filias, ideſt ſacrificium ad expiatio-

tionem peccati originalis, & holocauſtum, ad conſecrationem prolis; & ſpeciale de primogenitis, & utrumque ſervatum fuit circa Chriſtum infantem, 3. q. 37. 3. c.

113 Non ſunt aliqua præcepta judicialia ordinantia hominem in ſeipſo, ſed omnia talia ſunt moralia, 12. q. 104. 1. *ad* 3.

114 Circa judicialia præcepta dupliciter ſcribę & Phariſæi errabant; ſcilicet primo quidem, quia quædam quæ in lege Moyſis erant tradita, tamquam permiſiones, æſtimabant eſſe per ſe juſta, ſcilicet repudium uxoris, & uſuras accipere ab extraneis, & ideo Dominus prohibuit uxoris repudium & uſurarum acceptionem; alio modo errabant, credentes quędam quæ lex vetus inſtituerat facienda propter juſtitiam, eſſe exequenda ex appetitu vindictæ, vel ex cupiditate temporalium rerum, vel ex odio inimicorum, quorum oppoſita Dominus docet, 12. q. 108. 3. *ad* 2.

115 Præcepta judicialia poſt Chriſtum non obligant, nec ſervans ea peccat; niſi ſervet, ut obligatus ex lege, 12. q. 104. 3. o. & q. 108. 1. c. & 2. c. *ad* 4. & 22. q. 62. 3. *ad* 1. & q. 87. 1. c.

116 Intentio legislatoris duplex, ſcilicet præcepti, & finis ejus, prima obligat, non autem ſecunda, 12. q. 100. 9. *ad* 2.

117 Præcepta juris poſitivi non ſe extendunt ultra intentionem pręcipientis, quæ eſt finis præcepti, hæc autem eſt charitas, 12. q. 96. 6. c.

118 Præceptum legislatoris tunc ſolum non obligat, quando obſervatio præcepti intentionem ejus evacuat vel impedit, 12. q. 69. 7. c.

119 Præcepta communis ſtatuti non eodem modo obligant omnes, ſed ſecundum quod requiritur ad finem, quem intendit legislator, 12. quæſt. 96. 6. c. & 22. quæſt. 147. 3. *ad* 2.

120 Nullus ligatur præcepto, niſi mediante notitia ejus, ideo nullus ignorans tenetur ad aliquod præceptum, niſi teneatur, vel potuerit ſcire illud, inquantum in ejus notitiam illud pręceptum devenit per alios, vel devenire poteſt promulgatione facta, 12. q. 90. 4. c. *ad* 2.

121 Legislator non poteſt aliquod præceptum ponere, quod non oporteat in aliquo caſu prætermitti, 12. q. 96. 6. c. & 22. q. 147. 3. *ad* 2. item 4. c.

122 Tranſgrediens præcepta, contemnendo auctoritatem legislatoris, vel ſic quod impediatur finis quem intendit, peccat mortaliter; non autem ſi ex rationabili cauſa, præcipue in caſu, quo legislator decerneret non eſſe ſervandum, 12. q. 96. 6. c. & 22. q. 147. 3. *ad* 2. item 4. c.

123 Ad principes ſæculares pertinet dare præcepta ad utilitatem communem in temporalibus, ad prælatos autem eccleſiaſticos in ſpiritualibus, 22. q. 147. 3. c.

124 Prælati debent abſtinere à multitudine præceptorum, 12. q. 107. 4. c. & 22. q. 105. 1. *ad* 3.

125 Prelatus non eſt dominus, ſed diſpenſator, non in deſtructionem, ſed in ædificationem, ideo non poteſt præcipere peccata, nec prohibere opera virtutum, 22. q. 88. 12. *ad* 2.

126 Præcepta legis humanæ diverſificantur ſecundum diverſitatem communitatum, 12. q. 100. 2. c. item q. 104. 3. *ad* 2. item q. 107. 1. c. item 22. q. 140. 1. c.

127 Quandoque prælati religioſorum præcipiunt vel communiter omnibus, vel alicui ſpecialiter, ut ſi quis ſit corrigendus, ei dicatur, & tunc intelligendum eſt præceptum ſane, ſalvo ordine fraternæ correctionis, 22. q. 33. 7. *da* 5. item *ad* 5.

128 Prælatus religioſorum non habet poteſtatem præcipiendi aliquid ſuper occultis, niſi inquantum per aliqua indicia manifeſtantur, puta per infamiam, vel per aliquas ſuſpiciones, in quibus caſibus poteſt prælatus præcipere, eodem modo ſicut & judex ſęcularis, vel eccleſiaſticus poteſt exigere juramentum de veritate dicenda, 22. q. 33. 7. *ad* 5.

1 Preces pro indigno ſunt ſimoniacæ, & ſunt munus á lingua, non autem pro digno, 22. q. 100. 5. *ad* 3.

1 Præcipere eſt actus rationis, quia importat motionem, cum quadam ordinatione, 22. q. 47. 8. *ad* 3.

2 Recte præcipere, & ratione uti, ſemper ſe committantur, quia ad præceptum rationis ſequitur obedientia virium inferiorum, quod pertinet ad uſum, 22. q. 48. *ad* 4.

1 Præcipitatio eſt operatio per impetum voluntatis, vel paſsionis, ſine prudentia & partibus ejus, 22. q. 8. 6. *ad* 1. & q. 53. 3. o. & 5. c. & q. 127. 1. *ad* 2.

2 Eſt ſpeciale peccatum propter ſpecialem actum rationis qui prætermittitur, ſcilicet conſilium, licet poſsit inveniri in quolibet genere peccatorum, 22. quæſt. 54. 1. *ad* 2.

3 Contrariatur dono conſilii & prudentiæ, 22. q. 53. 3. *ad* 1. & q. 127. 1. *ad* 2.

Pretium rerum venialium non eſt ſemper determinatum punctualiter, ſed in æſtimatione, 22. q. 77. 1. *ad* 1.

* Pręda licite capitur ab hoſtibus vel malefactoribus, in iis quæ ipſi injuſte abſtulerant, 22. q. 66. 8. o.

1 Prædeſtinatio eſt quædam præordinatio Dei ab æterno, de iis quæ per gratiam Dei fienda ſunt in tempore, 3. q. 24. 1. c.

2 Eſt ratio tranſmiſsionis creaturæ rationalis ad vitam æternam, in mente Dei, 1. q. 23, 1. c. & 3. q. 24. 2. c.

3 Eſt præſcientia, & præparatio gratiæ in præſenti, & gloriæ in futuro, 1. q. 23. 2. *ad* 3. & *ad* 4. & 22. q. 174. 1. c.

4 Gratia ponitur in definitione ejus, non quia ſit de eſſentia ejus, ſed quia importat reſpectum ad gratiam, 1. q. 23. 2. *ad* 4.

5 Prædeſtinatio eſt pars providentiæ, 1. q. 23. 1. 2. 3. 4. 6. 8. c.

6 Nihil ponit in prædeſtinato, niſi effectum ejus, 1. q. 23. 2. o.

7 Differentia ſcientiæ, ſapientiæ, præſcientiæ, prævidentiæ, diſpoſitionis, providentiæ, & prædeſtinationis, 1. q. 23. 3. c.

8 Prædeſtinatio proprie eſt tantum de bonis, præſcientia vero eſt etiam de peccatis, 22. q. 174. 1. c.

9 Prędeſtinatio eſt cauſa gratiæ, & gloriæ, ſed reprobatio eſt cauſa derelictionis, & pœnæ æternæ, non autem culpę, 1. quæſt. 23. 3. *ad* 2.

10 Eſt tantum entium aliquando, 3. q. 23. 2. *ad* 2. & 4. *ad* 2.

11 Convenit angelis, ſicut & hominibus, licet non fuerint miſeri, 1. q. 23. 1. *ad* 3.

12 Non convenit creaturæ irrationali, niſi abuſive, 1. q. 23. 1. *ad* 2.

13 Conveniens eſt Deo homines prædeſtinare, 1. q. 23. 1. o.

14 Prædeſtinatio certiſsime, & infallibiliter conſequitur ſuum effectum, 1. q. 23. 3. *ad* 3. & 6. o. & 8. *ad* 3.

15 Non poteſt impediri, 1. q. 23. 8. *ad* 3.

16 Juvatur precibus ſanctorum, & ſuis, & aliis bonis operibus ex parte effectus ejus, non autem ex parte ordinationis divinæ, 1. q. 23. 8. o.

17 Præſcientia meritorum non eſt cauſa prædeſtinationis univerſaliter, tamen unus effectus ejus eſt ratio finalis alterius effectus ejus prioris, & cauſa meritoria effectus poſterioris, 1. q. 23. 5. o.

18 Voluntas Dei eſt cauſa efficiens, & finis prædeſtinationis ex parte totius effectus ejus, 1. q. 23. 5. o.

19 Error multiplex circa effectus prædeſtinationis, 1. q. 25. 5. 8. c.

20 Prædeſtinatio eſt ęterna, 3. q. 24. 1. 2. c. & 3. o. & 4. c. *ad* 1.

21 Præſcientia, providentia, prædeſtinatio, & hujuſmodi non imponunt neceſsitatem omnibus rebus, nec auferunt contingentiam ab eis, 1. q. 22. 4. o. & q. 23. 1. *ad* 1. item 3. *ad* 3. item 6. c. & 22. q. 171. 6. *ad* 1.

22 Prędeſtinati non ſunt certi communiter de ſua prędeſtinatione, 1. q. 23. 1. *ad* 4.

23 Licet aliquibus ex ſpeciali privilegio ſua prædeſtinatio reveletur, non tamen convenit, ut reveletur omnibus; quia ſic illi qui non ſunt prædeſtinati deſperarent, & ſecuritas in prædeſtinatis negligentiam pareret, 1. quęſt. 23. 1. *ad* 4.

24 Revelat Deus hoc aliquando aliquibus ex ſpeciali privilegio, ut ſecuritas gaudii etiam in hac vita in eis incipiat, & confidentius, & fortius magnifica opera proſequantur, & mala præſentis vitæ ſuſtineant, 12. quæſt. 117. 5. c.

25 Numerus prædeſtinatorum eſt certus, & determinatus formaliter, & materialiter Deo, non autem nobis, 1. q. 23. 7. o.

26 Prædeſtinatio convenit Chriſto, & perſonæ Chriſti, inquantum ſubſiſtit in natura humana, non autem ſubſiſtit in natura divina; nec ſecundum ſe, nec convenit naturæ humanę, nec naturæ divinæ, 3. q. 24. 1. o.

27 Prędeſtinatio Chriſti eſt cauſa efficiens, formalis, exemplaris, & finalis prędeſtinationis noſtrę, ratione effectus, non autem ratione operationis Dei, 3. q. 24. 3. 4. o.

28 Chriſtus prædeſtinatus eſt eſſe filius Dei, non autem proprie factus eſt filius Dei, 3. q. 24. 1. *ad* 2.

29 Chriſtus ſecundum quod homo prædeſtinatus eſt eſſe filius Dei, quia prędeſtinatio quoad præceſsionem, & effectum, ideſt gratiam, convenit Chriſto ratione humanæ naturę tantum, 3. q. 24. 2. o.

30 Chriſtus ſecundum quod filius Dei, prędeſtinatus eſt eſſe homo, tamen magis proprie dicitur è converſo, 3. q. 24. 2. *ad* 3.

31 Homo prædeſtinatus eſt eſſe filius Dei, & è converſo, 3. q. 25. 2. *ad* 3.

Prædicamentum quodlibet accidentium dicit imperfectionem, ſecundum propriam rationem generis, præter relationem; ideo in divinis ſunt tantum duo modi prædicandi, ſcilicet ſubſtantiæ, & relationis, 1. quæſt. 28. 1. c. & 2. o.

1 Prędicare, ideſt evangelium recitare in Eccleſia, quod eſt linguis loqui, pertinet ad diaconum; ad ſacerdotes autem pertinet exponere, & exhortari, quod eſt prophetare, 3. q. 67. 1. *ad* 1.

2 Prædicare eſt principaliſsimus, & proprius actus epiſcopi, & dignior quam baptizare, 3. q. 67. 1. *ad* 1. item 2. *ad* 1. item q. 71. 4. *ad* 3.

3 Periculum de prædicatione omiſſa non imminet, niſi eis quibus commiſſum eſt officium prędicandi, 22. q. 10. 12. *ad* 5.

4 Prędicans poteſt vivere de eleemoſynis ſponte oblatis, non autem de datis coacte, niſi ſit prędatus, 22. q. 188. 4. *ad* 4.

5 Chriſtus non debuit prætermittere prædicationem propter ſcandalum judæorum, 3. q. 42. 2. o.

6 Chriſtus & Apoſtoli à principio prędicaverunt Judæis tantum quadruplici ratione, ſcil. ut